БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

9-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 81 (2114).

24 АПРЕЛЬ СЕШАНБА 1962 ЙИЛ

БАҲОСИ 2 ТИЙИН

Яшасин улуғ революцион таълимот, бутун дунё меҳнаткашларининг қудратли ғоявий қуроли — марксизм-ленинизм!

Москва, СССР Большой театри, 1962 йил 22 апрель, Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 92 йиллигига бағишланган тантанали мажлис президиумида. **В. Володин** ва **А. Пахомов** фотоси.

ОЛТИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИ

МОСКВА, 23 апрель. (ТАСС). Бугун Москвада олтинчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси иш бошлади.

Соат 16 да палаталарнинг алоҳида-алоҳида мажлислари очилди.

Иттифоқ Советининг депутатлари Катта Кремль саройига тўпландилар. Залда меҳмонлар кўп. Дипломатия корпуси, совет ва чет эл матбуотининг ложалари одамлар билан лиқ тўлган. Ҳукумат ложаларида давомли қарсаклар билан кутиб олинган Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари ўтирибдилар.

Оқсоқоллар кенгашининг топшириғига биноан, Иттифоқ Советининг энг кекса депутати академик **А. Е. Арбузов** қисқача нутқ сўзлаб, олтинчи чақириқ Иттифоқ Советининг биринчи сессиясини очади.

Иттифоқ Советининг Раиси қилиб якдиллик билан депутат **И. В. Спиридонов** сайланади.

Кремль театрида **Миллатлар Советининг** мажлиси бўлди. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари ҳукумат ложаларига чиққанларида депутатлар ва меҳмонлар уларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Оқсоқоллар кенгашининг топшириғига биноан, энг кекса депутат **О. В. Куусинен** Миллатлар Советининг мажлисини очади.

Миллатлар Советининг Раиси қилиб якдиллик билан депутат **Я. В. Пейве** сайланади.

Палаталарнинг мажлисларида сессия мажлисларининг регламенти тасдиқланди. Ҳар иккала палата ўз мажлисларида сессиянинг қуйидаги кун тартибини якдиллик билан қабул қилди:

1. Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг Мандат комиссияларини сайлаш.
2. Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг Доимий комиссияларини сайлаш.
3. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.
4. СССР Олий Совети Президиумини сайлаш.
5. Женева музокаралари тўғрисида доклад.
6. СССР ҳукумати—СССР Министрлар Советини тузиш.
7. СССР Олий судини сайлаш.
8. СССР янги Конституцияси проектини ишлаб чиқиш тўғрисида.

ЕНГИЛМАС ЛЕНИН БАЙРОҒИ ОСТИДА

ССР ИТТИФОҚИ БОЛЬШОЙ ТЕАТРИДА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

Бутун ер юзидаги меҳнат аҳли учун чексиз азиз ном бор. Инсониятга йўлчи юлдуз бўлиб нур сочаётган бу ном Ленин номидир. Бу барҳаёт ном инсон озодлиги учун, унинг чинакам бахт-саодати учун курашга чорлайди.

Мамлакатимиз халқларининг Ленинга муҳаббати уларнинг Ленин васиятларига садоқатида, қаҳрамонона зафарларида, оташин совет ватанпарварлигида ёрқин ифодасини топмоқда. Улар улуғ йўлбошчи белгилаб берган йўлдан ўз асл мақсадлари — коммунизм сари дадил бормоқдалар.

Партиямизнинг XXII съезди коммунистик жамият йўлидаги оламшумул-тарихий босқич бўлди. Съезд даврий аҳамиятга эга бўлган ҳужжатни — КПСС янги Программасини қабул қилди. Замонимизнинг бу Коммунистик манифести ҳамма қитъаларда илмий коммунизмнинг тантанаси деб кутиб олинди.

Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 92 йиллигини совет халқи Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг улуғвор Программасини амалга оширишга қаратилган ўзининг жўшқин яратувчилик фаолияти авж олган вазиятда кутиб олмоқда.

Ватанимиз пойтахти Москвада ўтказилган тантанали мажлис бу шонли кунни байрам қилишдаги марказий воқеа бўлди.

22 апрель. ССР Иттифоқи Большой театри. Совет ҳокимиятининг тонгида Ильичнинг илҳомбахш нутқи неча марталаб янграган зал.

Саҳна тўрида — В. И. Лениннинг катта портрети қизил алвон фонига қўйилган. Жанговар байроқлар ёнида фахрий ҳарбий қоровул турибди. «1870—1962» рақамлари порлайди. Саҳна тепасида: «Яшасин ғолибона ленинизм байроғи!» деб ёзилган.

Залда ишчилар, фан ва маданият арбоблари, колхозчилар, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг жангчилари, чет эл меҳмонлари ўтиришибди.

Кеч соат 5. Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косигин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. С. Хрушчев, Н. М. Шверник, В. В. Гришин, Ш. Р. Рашидов, К. Т. Мазуров, В. П. Мжаванадзе, В. В. Шчербицкий, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев, А. Н. Шелепин ўртоқлар, кекса коммунистлар, ишлаб чиқариш новаторлари, коммунистик бригадаларнинг раҳбарлари, кўзга кўринган олимлар, конструкторлар, ҳарбий бошлиқлар президиумда жой оладилар. Залдагилар уларни гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб оладилар.

В. И. Ленин туғилган куннинг 92 йиллигига бағишланган тантанали мажлисни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев очади. У бундай дейди:

Азиз ўртоқлар!

Бугун совет халқи, бутун дунёдаги илғор кишилар улуғ мутафаккир ва революционер, Коммунистик партиямиз ва Совет давлатининг асосчиси, прогрессив инсоният йўлбошчиси Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 92 йиллигини тантанали нишонламоқдалар.

Жаҳоннинг коммунистик асосларда янгиланиши Ленин номи билан чамбарчас боғланган. Ленин ҳозирги даврдаги буюк революцион ўзгаришларни бошлаб берди. Марксча-ленинча таълимот баҳор қуёшидек эндиликда ер юзининг ҳамма қисмларига нур сочмоқда.

Марксизм-ленинизм янгидан-янги миллионлаб ва ўн миллионлаб кишиларни озодлик ва бахт-саодат учун курашга отлантириб келди ва отлантирмоқда. Бутун дунё меҳнаткашларининг озодлик кураши бамисоли қудратли баҳор тошқинидек планетамиздан эски, ўз умри тугаб бораётган капиталистик дунё разолати ва моғорини ювиб ташламоқда.

Ленин ва у тузган коммунистлар партияси мамлакатимиз ишчилар синфини, меҳнаткашларини эксплуататорлик тузумини ағдариб ташлаш учун курашга отлантирди. Ленин номи билан, ленинизм байроғи остида биз буюк ғалабаларга эришдик, жаҳонда биринчи социалистик давлат қурдик. Партия ҳамма қийинчиликларни енга бориб, халқимизни бирдан-бир тўғри йўлдан, Ленин йўлидан коммунизм сари дадил бошлаб борди ва бошлаб бормоқда.

Ленин идеялари асосида партия ўзининг учинчи Программасини — коммунистик жамият қуриш программасини ишлаб чиқди.

Ленин номи билан, Ленин идеялари байроғи остида биз коммунизмнинг нурафшон чўққилари сари дадил бормоқдамиз ва етиб борамиз! **(Давомли қарсаклар).**

Ленин идеялари, марксизм-ленинизм идеялари бизнинг қалбимизда, барча меҳнаткашларнинг қалбида ҳамиша яшайди, инсониятнинг порлоқ истиқболи — коммунизм учун курашга илҳомлантиради. **(Давомли қарсаклар).**

Ўртоқлар, Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг йиллигига бағишланган тантанали мажлисни очишга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Совет Иттифоқи гимни ижро этилади.

Доклад қилиш учун КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ **Л. Ф. Ильичевга** сўз берилади.

(Ўртоқ Л. Ф. Ильичев доклади газетанинг 1, 2 ва 3-бетларида босилган).

Доклад тугагандан кейин мажлис қатнашчилари баланд руҳ билан партия гимни «Интернационал»ни куйлайдилар.

Тантанали мажлисдан кейин катта концерт бўлди. (ТАСС).

ЯНГИ СОЦИАЛИСТИК МУНОСАБАТЛАР СИМВОЛИ

МОСКВА, 20 апрель. (ТАСС). Польша Халқ Республикасининг раҳбар арбоблари В. Гомулка, А. Завадский, Ю. Циранкевичлар Н. С. Хрушчев ва Л. И. Брежневга телеграмма юбордилар. Шу телеграммада улар Польша билан СССР ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдам ва урушдан кейинги даврда ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланган кунга 17 йил тўлиши муносабати билан ўзларининг энг яхши истакларини ва табрикларини изҳор қилдилар.

Апрель шартномаси, дейилади телеграммада, халқларимиз тарихида гитлерчилар фашизмига қарши оғир уруш йилларида халқларимизнинг биргаликда олиб борган кураши ва тўкилган қонлари билан мустаҳкамланган бузилмас дўстлик ва қардошликнинг мустаҳкам негизларига суянувчи янги социалистик муносабатларнинг символидир.

Совет Иттифоқи билан иттифоқ ва дўстлик, шунингдек социалистик давлатларнинг улуғ оиласига мансуб бўлиш поляк халқига Одер-Нейсе бўйлаб чегараларнинг хавфсизлигини ғарбий герман ревизионизми ва реваншизми доираларининг суқулиб киришидан гарантиялайди.

Телеграммада ҳар иккала халқ ва мамлакат ўртасида қардошларча бузилмас дўстлик ва ўзаро ҳамкорлик бундан кейин ҳам социализм ва тинчлик ишига хизмат қилган ҳолда мустаҳкамлана беради ва ривожлана беради, деб ишонч билдирилади.

* * *

Польша ташқи ишлар министри А. Рапацкий шу муносабат билан СССР ташқи ишлар министри А. Громикога табрик телеграммаси юборди.

Ўзбекистон ёшларининг меҳмонлари

ВЛКСМ XIV съездида меҳмон сифатида қатнашган чет эл ёшлар ташкилотлари вакилларининг бир группаси ўтган якшанба куни Ўзбекистонга келди. Шаҳар ёшларининг қўли билан байрамдагидек безатилган Тошкент уларни шодиёна кутиб олди.

Меҳмонлар орасида Польша қишлоқ ёшлари союзи Марказий Комитетининг биринчи секретари Юзеф Тейхма, София шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари Георгий Атанасов, Болгария комсомол Смолян округ комитетининг секретари Дофинка Узунова, Исроил комсомол Марказий Комитетининг секретари Б. Гнездовичлар бор.

(ЎзТАГ).

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН КОММУНИЗМ ҒАЛАБАСИ САРИ

В. И. ЛЕНИН туғилган куннинг 92 йиллигига бағишлаб, Москвада ўтказилган тантанали мажлисда ўртоқ Л. Ф. ИЛЬИЧЕВ доклади

Ўртоқлар!

Халқлар бахт-саодати учун курашган буюк сиймоларнинг номларини инсоният ўз хотирасида меҳр-муҳаббат билан ардоқлаб сақлайди.

Владимир Ильич Лениннинг номи ана шу сиймолар орасида алоҳида ўрин тутади. В. И. Ленин ҳаётда мисли кўрилмаган жасорат кўрсатди. Унинг ғоялари, унинг иши ҳозирги ва бўлажак авлодларнинг тақдирларида сўнмас из қолдирди. В. И. Лениннинг фаолияти кўп қиррали ва поёнсиздир. «Ер юзида ўтган ҳамма одамлардан энг дунёвийси» бўлган В. И. Ленин шундай бир янги дунёнинг кишиси эдики, у ана шу дунёни барпо қилишга ўзининг бутун ажойиб умрини бағишлади.

«Лениндек» ишлаш ва ўз ҳаётини «Лениндек» қуриш — замонамиз кишисининг энг эзгу идеалидир.

Унутилмас устозимиз ва йўлбошчимиз туғилган кунда биз Лениннинг абадий барҳаёт генийсини қайта-қайта ҳурмат билан хотирлаймиз, ўз-ўзимизни синовдан ўтказамиз ҳамда унинг улуғ васиятларини қандай бажарганлигимиз ҳақида Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчисига гўё ахборот бергандай бўламиз.

Октябрь социалистик революцияси ғалаба қилгандан сўнг кўп ўтмай, В. И. Ленин бундай деб ёзган эди: «Капитализм ва унинг қолдиқларининг йўқ қилиниши, коммунистик тартиб асосларининг ўрнатилиши жаҳон тарихининг ҳозир бошланган янги даврининг мазмунини ташкил этади». (Асарлар, 31 том, 412-бет). Орадан атиги тўрт ўн йиллик ўтгач, партия XXII съездда — коммунизм қурувчилар съездида: Совет кишиларининг ҳозирги авлоди коммунизм даврида яшайди, деб тантанали равишда эълон қилди! **(Қарсаклар).**

Совет халқи бугун В. И. Ленин туғилган куннинг 92 йиллигини нишонлар экан, ифтихор билан шундай деб айта олади: — Қадрдон Владимир Ильич! Партия, унинг Марказий Комитети бизни сен кўрсатиб берган йўлдан тўғри, аниқ бошлаб бормоқда! Биз коммунистик жамият қурилишининг ҳал қилувчи марраларига штурм қилмоқдамиз!

I.

ПАРТИЯ ЛЕНИН МАСЛАҲАТЛАРИГА АМАЛ ҚИЛМОҚДА

Ўртоқлар! Марксизм-ленинизм капитализмдан социализмга ўтиш даврида ижтимоий тараққиётга кўрсатиб келганидек ва кўрсатишда давом этаётганидан, ўз замонасининг ижтимоий тараққиётига чуқур революционлаштирувчи таъсир кўрсатган бошқа бирон таълимот тарихда бўлмаган эди. Эндиликда Маркс — Энгельс — Ленин таълимоти миллионларнинг таълимоти ва байроғи бўлиб қолди.

(Давоми иккинчи бетда)

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН КОММУНИЗМ ҒАЛАБАСИ САРИ

(Боши биринчи бетда).

К. Маркс билан Ф. Энгельс ишчилар ҳаракати бошланғич босқичинингина тажрибасига эга эдилар. Улар коммунистик истиқболни олдиндан кўрган бўлсалар ҳам, ана шу истиқболни бевосита барпо қилиш имкониятига эга бўлмадилар. В. И. Лениннинг революцион фаолияти бошқа бир шароитларда кенг ривож топди. Ижтимоий-сиёсий уфқлар доираси кенгайди. Нисбатан тинч, эволюцион тарзда ривожланаётган капитализм даврининг ўрнини ўзининг энг кескин социал конфликтлари билан бирга империализм эгаллади. Ишчилар синфи жаҳон тараққиётининг етакчи кучи бўлиб етишди. Мустамлака Шарқи катта сиёсат майдонига чиқиб олди.

Пролетар революциялари даври бошланди.

Инсониннг эксплуататорликдан иборат илк тарихининг ўрнини инсониятнинг чинакам коммунистик тарихи муқаррар суратда эгаллажагини К. Маркс ва Ф. Энгельс илмий равишда асослаб бердилар. В. И. Ленин, у барпо қилган партия 1917 йил октябрь ойида ана шу тарихнинг биринчи саҳифасини очдилар.

Агар XIX асрда илмий коммунизм кўп жиҳатдан ҳали ғоявий кураш доирасида қолиб келган бўлса, XX асрда у кенг революцион практика майдонига чиқиб олди. В. И. Ленин янги жамият қуришнинг конкрет йўлларини назарий жиҳатдан асослаб беригина қолмай, айни маҳалда шу жамиятнинг пойдеворига асосий ғиштларни қўйди, жаҳонда биринчи социалистик давлатни барпо этди ва унга бошчилик қилди. В. И. Ленин янги тарихий тажрибага таяниб, янги, коммунистик дунёнинг қиёфасини яққолроқ кўрди ва очиб берди. Партиямизнинг биринчи ва иккинчи Программаларини ишлаб чиқиш В. И. Ленин номи билан боғлангандир. Ана шу Программалар коммунизмга олиб борадиган йўлдаги асосий босқичларни белгилаб берди.

Янги типдаги партияни — илмий коммунизм партиясини, новаторлар партиясини барпо қилганлиги В. И. Лениннинг тарих олдидаги энг буюк хизматидир. У партияни ҳаётбахш оптимизм руҳида тарбиялади, партиянинг мустаҳкам назарий, сиёсий ва ташкилий негизларини яратди, партия сафларининг пўлатдек бирлигини тоблаб, чиниқтирди.

Бизнинг партиямиз Лениннинг байроғини ҳамиша баланд кўтариб ва уни пок сақлаб келди.

Партия қийинчиликларни енгиб, троцкийчилар, ўнг ва бошқа таслимчиларга қарши курашда тобланиб, мамлакатимизда социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалабасини таъминлади. Ҳеч қандай бўронлар ва машаққатлар, коммунизм ички ва ташқи душманларининг ҳеч қандай ҳужумлари партияни Ленин байроғини қўлдан ташлашга мажбур эта олмади. Партия марксизм-ленинизм руҳига ёт бўлган Сталин шахсига сиғинишни қаттиқ қоралади, партия ва давлат турмушининг ленинча нормаларини тиклади ва ривожлантирди. Шахсга сиғинишнинг зарарли оқибатлари тугатилганлиги, Маленков, Молотов, Каганович ва бошқалардан иборат антипартиявий фракциячи группанинг ғоявий ва сиёсий жиҳатдан тор-мор келтирилганлиги — партиямизнинг, унинг Никита Сергеевич Хрушчев бошлиқ ленинчи Марказий Комитетининг жуда катта қаҳрамонлигидир. **(Давомли қарсаклар).**

В. И. Лениндан кейин партиянинг фаолиятида Ленин руҳи ҳали ҳеч қачон сўнгги йиллардаги сингари шу қадар чуқур ва ёрқин намоён бўлмаган эди.

КПСС XX съезди белгилаган партия бош йўлининг тўла тантана қилганлиги Ватанимиз тарихий тараққиётининг янги даврига — коммунистик жамият қурилишини кенг авж олдириш даврига келмоғи учун ҳамма шарт-шароитларни тайёрлаб берди. Коммунистик қурилишнинг асосий вазифалари КПСС нинг тарихий XXII съезд қабул қилган янги Программасида ўзининг тўла ифодасини топди.

Бизнинг партиямиз совет жамияти ҳаёти ва фаолиятининг ленинча нормаларини тиклаш ва янада ривожлантириш, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳал қилувчи участкаларида ленинча мардона революцион ўзгаришларни амалга ошириш, ленинча тафаккурнинг, ленинча назарий ижодкорлик методларининг хазинасидан моҳирона фойдаланиш асосида ўзининг янги Программасини ишлаб чиқа олди. КПСС Программаси қатъий илмий пойдеворга асослангандир.

Н. С. Хрушчев XXII съездда бундай деди: «Учинчи Программани тайёрлаш вақтида биз доим Ленин маслаҳатларига амал қилдик, унинг узоқни кўрувчи кўрсатмаларига, унинг социализм ва коммунизм қуриш тўғрисидаги гениал идеяларига асосландик».

К. Маркс ва Ф. Энгельс коммунистик жамият олий фазасининг умумий эскизини чизиб берган эдилар. В. И. Ленин илмий коммунизм назариясини Ватанимизни социалистик асосларда қайта қуришдаги биринчи даражали вазифаларнинг пухта плани қилиб мужассамлаштирди. КПСС янги Программаси бу соҳада олға қараб яна бир қадам қўйди ҳамда коммунизм қурилишининг унинг иқтисодий пойдеворидан тортиб, унда яшовчи гражданларнинг ахлоқ кодексига қадар конкрет иш планини белгилаб берди.

Партиянинг янги Программаси — чинакам ленинча Программа, ленинизм тараққиётининг янги бобидир.

II.

ЛЕНИН ИДЕЯЛАРИ РЎЁБГА ЧИҚАРИЛМОҚДА

Ўртоқлар! Партиямиз Лениннинг, юксак даражада ривож топган моддий-техника базасини, қудратли ишлаб чиқарувчи кучларни барпо қилиш — коммунистик қурилишнинг ҳал қилувчи звеносидир, деган кўрсатмасига ҳамиша амал қилиб келди ва амал қилмоқда. В. И. Лениннинг сўзлари билан айтганда, «биз коммунизм иқтисодий жиҳатдан асослаб берилган тақдирдагина уни қадрлаймиз». Янги жамиятнинг юксак даражада ривож топган экономикасини барпо қилиш асосида ва жараёнидагина «ҳар кимдан қобилиятига яраша, ҳар кимга эҳтиёжига яраша» деган принципни амалга ошириш, коммунистик ижтимоий муносабатларни шакллантириш, янги одамни тарбиялаб вояга етказиш мумкин.

Бундан ўзгача ўйлаш ва ҳаракат қилиш, янги муносабатларни вужудга келтиришни ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантиришда эришилган даражага боғламасдан амалга ошириш Ленин таълимотининг руҳига хиёнат қилиш бўлур эди.

В. И. Ленин юксак даражада ривож топган иқтисодий базага эга бўлмай туриб, коммунизмни тасаввур қилиб бўлмайди, «деҳқончиликни ҳам қайта ташкил эта оладиган йирик машина саноати» шундай база бўлиши мумкин, деб муттасил уқтириб келган эди. Владимир Ильич Совет ҳокимияти учун ғоят машаққатли бўлган дастлабки йилларда мамлакатни электрлаштиришдан иборат биринчи планни, социалистик индустрияни ривожлантириш, Урал — Кузнецк кўмир-металлургия базасини вужудга келтириш, Курск магнит аномалиясини ўрганиш планларини ишлаб чиқишнинг ҳамда бошқа кўпгина шу каби ҳаётий муҳим ишларни бошлаб юборишнинг ташаббускори бўлди.

Модомики, Совет Иттифоқи жаҳоннинг биринчи даражали саноат давлати бўлиб қолган, ҳозир жаҳон миқёсида фан ва техника тараққиётининг олдинги сафида бораётган экан, бу — аввало, партиямиз, совет халқи Лениннинг улуғ идеяларини рўёбга чиқарганликлари шарофатидир.

Мана, 1923-1961 йиллар мобайнида СССРда оғир саноат маҳсулотларининг энг муҳим турлари қандай кўпайганлиги ҳақидаги маълумотларни Америка Қўшма Штатларининг ана шу даврдаги маълумотларига таққослаб кўрайлик.

1923 йилда Совет Иттифоқи атиги 615 минг тонна пўлат; 11,5 миллион тонна кўмир (тошкўмирга айлантириб ҳисоблаганда); беш миллион тоннадан сал кўпроқ нефть; 300 минг тоннадан камроқ цемент ишлаб чиқарган эди. Биз ўша вақтда Америка даражасидан: пўлат бўйича 74 баравар, кўмир бўйича 52 баравар, нефть бўйича 19 баравар ва цемент бўйича 87 баравар орқада эдик. Ўтган йиллар мобайнида, Совет Иттифоқида пўлат ишлаб чиқариш 115 баравар, кўмир 39 баравар, нефть 31 баравар ва цемент 188 баравар кўпайди. АҚШда эса ишлаб чиқариш атиги икки — уч баравар кўпайди, кўмир чиқариш ҳатто камайиб кетди.

Шунинг натижасида ишлаб чиқариш даражасининг нисбати ҳам тамомила бошқача бўлиб қолди. Совет Иттифоқи 1961 йилда Америкага нисбатан 78 процент пўлат, 118 процент кўмир, 47 процент нефть, 94 процент цемент ишлаб чиқарди.

Бизнинг партиямиз коммунизм моддий-техника базаси асосларининг асоси бўлган оғир индустрияни, мамлакат мудофаасини янада ривожлантириш, халқ фаровонлигини муттасил ошириш йўлини изчиллик билан амалга ошириб, ленинча иш тутмоқда.

Фақат, сафсатабозлар ва ревизионист калтабинларгина оғир индустрия билан истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни, саноат билан қишлоқ хўжалигини бир-бирига қарама-қарши қўйишлари мумкин. Кенгайтирилган социалистик такрорий ишлаб чиқариш назарияси оғир индустрия етакчи роль ўйнаган ҳолда, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини гармоник тарзда, пропорционал ривожлантиришни талаб қилади.

Совет Иттифоқи ишчилар синфи коммунизм қурилишида ўз етакчилик ролини шараф билан бажармоқда.

Саноат планлаштирилганига нисбатан анча тез суръатлар билан ривожланмоқда. Етти йиллик план топшириқлари ошириб бажарилиши натижасида СССРда саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми аввал кўзда тутилганидек, 80 процент эмас, балки тахминан икки баравар ортади. 1962 йилда саноатимиз ҳар уч кунда бутун 1923 йилда ишлаб чиқарилганига нисбатан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Шу йил биринчи кварталининг ўзида саноат маҳсулоти В. И. Ленин ҳаётининг бутун сўнгги йилидагига нисбатан ўттиз баравар кўп ишлаб чиқарилди, сарфланган капитал маблағлар ҳажми 23 баравар ортди.

Лекин биз ҳамма резервларни ишга солиб юборсак, шу резервлардан тўғри ва тўлиқ фойдаланишни ўрганиб олсак, совет саноати бундан ҳам кўпроқ муваффақиятларга эришади. Агар ҳар бир ишчи, инженер, ишлаб чиқариш ташкилотчиси ҳамма имкониятларни ишга солиб, меҳнат унумдорлигини оширса, маҳсулотларининг миқдорини кўпайтирса ва сифатини яхшиласа, коммунизм сари боришимиз тағин ҳам кўпроқ жадаллашган бўлур эди.

Социалистик саноат — бошқа барча вазифаларни муваффақиятли суратда ҳал қилиш ва даставвал қишлоқ хўжалигини юксалтириш учун ҳозирдаёқ қўлга киритилган базадир.

Сермаҳсул қишлоқ хўжалиги коммунизм моддий-техника базасининг энг муҳим таркибий қисми ҳисобланади. Коммунизмнинг моддий-техника базасини янада ривожлантириш манфаатлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг аҳолининг ўсиб бораётган талабларидан орқада қолишини тугатишни қаттиқ талаб қилмоқда.

Партия Марказий Комитети март Пленумида конкрет тадбирларни ишлаб чиқди. Ана шу тадбирларнинг амалга оширилиши қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини қисқа муддатларда ҳозирги замон талаблари даражасига кўтариш имконини беради. Қишлоқ хўжалигини бошқариш қайта ташкил этилаётганлиги — шу тадбирлар қаторидаги муҳим звенодир.

Н. С. Хрушчев қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилувчи аппаратни вужудга келтириш вақтида, афсуски, Ленин кўрсатмалари амалга оширилмаган эди, деб таъкидлаб ўтди. В. И. Ленин таълим бериб айтган эдики, хўжаликни бошқариш вақтида резолюциялар қабул қилиш билан эмас, балки фан маълумотлари ва илғор тажрибани жорий қилиш асосида ишлаб чиқаришни бевосита ташкил этиш билан шуғулланмоқ керак. Коммунизм қурилишининг пиoнери бўлган В. И. Ленин умрини яшаб бўлган тартибларни дангал улоқтириб ташлар, янгиликлар излар ва, лозим бўлиб қолса, кескин бурилишлар ясар, турғунлашиб қолган тартибларни парчалаб ташлар, қилинган ишларни қайта ўзгартирар, тўғри йўл топмагунча тинчимас эди.

Партия қишлоқ хўжалигини бошқариш аппаратини тамомила қайта қурмоқда, аниқроқ қилиб айтганда,—бу аппаратнинг сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқ бўлишини кўзлаб, янгидан вужудга келтирмоқда. Территориал ишлаб чиқариш бошқармалари демократик асосларда ишлайдиган бошқарма кенгашлари, қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилувчи комитетларнинг ташкил этилаётганлиги — 1957 йилда саноат ва қурилишни бошқаришни қайта қуриш соҳасида партия амалга оширган тадбирга тенг бўлган жуда муҳим реформадир.

Бу реформа ҳам кўпгина ижобий самаралар беради, бунга шубҳаланмаслик мумкин.

Партия XXII съезди халқ хўжалигининг ҳамма звеноларида шахсий манфаатдорлик принципига қаттиқ риоя қилиш зарурлигини яна бир марта таъкидлаб ўтди. Меҳнат қилишга даъват этувчи моддий ва маънавий стимулларни бир-бири билан моҳирона қўшиб олиб боришни, ҳамма меҳнаткашларни энг яхши меҳнат намуналари асосида тарбиялашни партия коммунизм сари боришнинг бирдан-бир тўғри, ленинча йўли деб билмоқда.

Коммунизм-ку, деб мулоҳаза юритишади баъзи бир ўртоқлар, эҳтиёжига яраша тақсимлашни кўзда тутади. Модомики, шундай экан, ҳозирдаёқ, масалан, «планни ошириб бажариш» тариқасида, ана шу принципга кўчсак бўлавермайдими. Афсуски, бу ўртоқлар шундай мулоҳаза юритибгина қолмай, баъзан меҳнатга ҳақ тўлаш ва моддий неъматларни тақсимлашда текисчиликни амалда жорий этишга ҳам уринадилар, бепул кўрсатиладиган хизматларни ва бериладиган имтиёзларни кенгайтиришда асоссиз равишда шошма-шошарлик қиладилар. Аммо ана шу ўртоқлар асосий масалани, яъни коммунистик тақсимот ишлаб чиқарувчи кучлар юксак даражада ривожлантирилишини ҳамда меҳнат биринчи ҳаётий эҳтиёжга айлантирилишини тақозо этишини унутиб қўядилар.

Ана шундай давр бошлангунга қадар, деб уқтирган эди В. И. Ленин, жамият меҳнат меёри билан истеъмол меёри устидан жуда қаттиқ контроль олиб бориши зарур.

Бизнинг партиямиз — илмий коммунизм партиясидир. Партиямиз янги вазифаларни таваккалчилик билан илгари сураётгани ва ҳал этаётгани йўқ, балки янги вазифаларни моддий ва маънавий имкониятларнинг тайёрланиши ва етилишига қараб илгари сурмоқда ва ҳал этмоқда, бир жойда «депсиниб» туришга ҳам, шунингдек «сўлларча» олға қараб чопиб кетишга ҳам қатъиян қарши чиқмоқда. Эҳтиёжга яраша тақсимлаш тартибини бемаврид жорий қилиш текисчиликка, коммунистик жамият қурилиши суръатларининг сусайтириб қўйилишига, коммунизм идеяларининг обрўсизлантирилишига сабаб бўлган бўлур эди.

Социализм шароитида саноатни ривожлантириш, қишлоқ хўжалигини юксалтириш шунчаки мақсад бўлмай, балки кишиларнинг фаровонлигини оширишга хизмат қилади.

Бизнинг мухолифларимиз гўё КПСС янги Программасида саноатга, саноатнинг ўзинигина ўйлаб, саноатни ривожлантиришга энг асосий ўрин берилган, деб даъво қилишга уринмоқдалар. Йўқ, деб жавоб берамиз биз, бизнинг Программамизда коммунизм илмий жиҳатдан атрофлича асослаб берилган, экономикани, хусусан саноат ишлаб чиқаришини ривожлантириш биринчи ўринга қўйилган, лекин бу Программада тамомила бошқа нарса энг асосий ўринни эгаллаб туради: у, инсон биринчи ўринда туради, деб эълон қилади!

Партиямизнинг йўли — Ленин йўлидир. Партиямиз бундан буён ҳам саноатни жадал суръатлар билан ривожлантираверади, қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш учун зўр бериб курашаверади, транспорт ва алоқа ишларини такомиллаштираверади, янги шаҳарлар, заводлар, фабрикалар, шахталар, домналар, электростанциялар, суғориш системалари барпо қилаверади, мактаблар, касалхоналар, клублар ва уй-жойлар қураверади.

Шу ишларни партия ким учун қилмоқда? Инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун қилмоқда!

Янги Программа билан қуролланган партия, унинг атоқли содиқ ленинчи Н. С. Хрушчев бошлиқ Марказий Комитети совет халқини Ленин йўлидан коммунизм ғалабаси сари комил ишонч билан олиб бормоқда. **(Давомли қарсаклар).**

III.

ЯНГИ КИШИНИ ТАРБИЯЛАШ

Коммунизм қурилиши — мураккаб процессдир. Чунки коммунизм бутун ижтимоий организмни, унинг экономикаси, одамларнинг барча

ўзаро муносабатларини, турмушини, дунёқарашини қайта қуриш демакдир. Шу сабабли партия коммунистик ижтимоий муносабатларни шакллантиришга шу қадар катта эътибор бермоқда.

Мисол учун социалистик давлатнинг коммунистик ижтимоий ўз-ўзини идора қилишга ривожланиб ўтишини олиб кўрайлик. Бу соҳада эришилган муваффақиятлар биринчи навбатда шу нарса билан изоҳланадики, партия социалистик демократияни ҳар томонлама ривожлантиришнинг, барча гражданларни жамият ишларини бошқаришга тортишнинг муҳимлиги тўғрисида Ленин берган кўрсатмаларга қаттиқ амал қилиб келмоқда.

Ҳар бир совет кишиси жамият ишларини бошқаришда актив қатнашадиган бўлиб қолиши керак!— бизнинг шиоримиз, бизнинг вазифамиз мана шу.

Одамлар жамиятни бошқаришни қаерда ўқиб ўрганадилар. Жамият, давлат ишларини, сиёсий ишларни бошқариш малакасини ўргатадиган шундай университет, шундай мактаб борми?

Ҳа, шундай мактаб бор. Аввало, бизнинг улуғ партиямиз мана шундай мактабдир: Советлар мана шундай мактабдир: касаба союзлари, комсомол, бизнинг барча жамоат ташкилотларимиз мана шундай мактабдир. Давлат ва жамоат ташкилотларининг фаолиятида актив қатнашмай туриб, давлатни бошқаришни ўрганиб олиш мумкин эмас. Сув томчиларидан дарё ва океанлар пайдо бўлгани каби, ҳар бир кишининг кўпинча унча сезилмайдиган, ҳар кун тинмай бажариб турадиган ишидан ижтимоий организмимизнинг ҳаёти ва фаолияти таркиб топади, шуларни бошқариш муяссар бўлади.

Янги кишини тарбиялаш жаҳонни коммунистик асосда ўзгартиришнинг энг қийин ва масъулиятли вазифаси дейиш мумкин.

В. И. Ленин бу вазифанинг бутун мураккаблигини кўп марталаб уқтириб ўтган. Коммунизмни, деган эди у, «алоҳида парникларда ва алоҳида иссиқхоналарда парвариш қилинган алоҳида олижаноб кишилардан» эмас, балки «асрлаб ва минг йиллаб давом қилган қуллик, крепостнойлик, капитализм... туфайли бузилган бутун инсоният материалидан» қуришга тўғри келади. (Асарлар, 28-том, 425-426-бетлар).

В. И. Ленин янги ижтимоий тузум бу вазифани уддалай олади, деб қатъий ишонар эди.

Бизнинг мамлакатимизда янги тузум бир неча ўн йилгина яшаб келмоқда. Лекин шу муддат ичида совет ерида турмушни коммунистик асосда ўзгартиришдан иборат олий идеялар ғайрати билан тўлиб тошган, ер юзининг ҳамма томонидан кўриниб турган янги тарздаги киши ўсиб етишди. Совет кишилари ўзларининг жанглардаги шижоатлари ва меҳнатдаги қаҳрамонликлари билан, ўзларининг жасоратлари ва инсонпарварликлари билан бутун дунё халқларининг ҳурмати ва муҳаббатига сазовор бўлдилар. Капитализм идеологлари совет кишиларининг, ажойиб ёшларимизнинг юксак ғоявийлигига суқланиб қарамоқдалар. Улар совет халқининг сиёсий ва маданий жиҳатдан ўсиб бораётганлигини, коммунизмга содиқлигини кўриб, ваҳимага тушмоқдалар.

Улуғ идеалларга ва улуғ маънавий принципларга эга бўлган янги киши тарбиялаб етиштирилганлиги партиямизнинг энг катта муваффақиятларидан биридир.

Бизнинг партиямиз XXII съездда, ўзининг янги Программасида коммунистик тарбия масалаларини ҳар бир партия ташкилотининг, бутун жамоатчиликнинг диққати ва фаолиятидаги марказий масала қилиб қўйди. Партиянинг оммага ғоявий таъсир ўтказувчи ҳамма воситаларини активлаштираверишш, бу воситаларнинг таъсирчанлигини ошириш муҳим вазифадир. Совет кишилари меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда партиянинг содиқ ёрдамчиси бўлган ленинчи «Правда»нинг эллик йиллигини катта байрам қилиб нишонлашга тайёрланмоқдалар.

Янги кишини тарбиялаш — кураш демакдир, одамлар онгидаги ўтмиш сарқитларига қарши, душман буржуа идеологиясининг бузғунчи таъсирига қарши кескин ва муросасиз кураш демакдир. Бу курашнинг ҳаётий манфаатлари шуни талаб қиладики, ишлаб чиқариш планларини бажариш тўғрисида қандай ғамхўрлик қилинаётган бўлса, меҳнаткашлар коллективларининг сиёсий-маънавий ҳолати тўғрисида ҳам шундай ғамхўрлик қилмоқ керак, ишлаб чиқаришдаги брак нақадар кескинлик билан қораланаётган бўлса, «маънавий брак»нинг содир бўлиши сингари ҳоллар ҳам шу қадар кескинлик билан қораланиши керак.

Маънавий-идеологик талафотлар кўп ҳолларда жамиятга ишлаб чиқаришдаги талафотларга қараганда анча қимматга тушадики, буни ҳисобдан чиқариб юбориш ярамайди.

Спекуляция, порахўрлик, безорилик, ўғирлик, молпарастлик, бюрократизм сингари эски дунёнинг жирканч сарқитларига қарши кураш олиб бориш тўғрисида гап борганида Владимир Ильич нақадар муросасиз ва кескин бўлганлигини эслаб кўринг! Н. С. Хрушчевнинг ВЛКСМ XIV съездида сўзлаган нутқида—совет ёшларига чуқур меҳр-муҳаббат билан, уларни тарбиялаш тўғрисида ленинча ғамхўрлик қилиш руҳи билан суғорилган ана шу ажойиб нутқида партиямизнинг совет кишилари ҳаётини заҳарлаётган сарқитларнинг ҳаммасига нисбатан муросасиз қараётганлиги, партиямиз ўтмишнинг жирканч сарқитларига хотима беришни ўзига қатъий ният қилиб олганлиги янги куч билан янграли. Янги кишини тарбиялаш вазифалари ҳар қанча қийин бўлса ҳам, бу вазифаларни партиямиз, бутун совет жамоатчилиги муваффақият билан ҳал қилмоқда.

В. И. Ленин партияга васият қилиб айтдики: «Бизнинг вазифамиз — капиталистларнинг ҳамма қаршилигини енгишдан иборат, фақат ҳарбий ва сиёсий қаршиликни эмас, балки энг чуқур ва энг кучли бўлган мафкуравий қаршиликни ҳам енгишдан иборат» (Асарлар, 31-том, 388-бет).

Биз айтишимиз мумкинки, Лениннинг бу васияти амалга оширилмоқда ва албатта амалга оширилади!

IV.

ТАРИХ ЛЕНИН КЎРСАТГАНИДЕК РИВОЖЛАНМОҚДА

Ўртоқлар! Владимир Ильич Лениннинг илмий ва революцион дадиллик жиҳатдан жуда улуғ бўлган хулосани — жаҳон тарихининг янги палласи — капитализмнинг ҳалок бўлиши ва бутун дунёда коммунизмнинг тантанаси даври бошланди, деган хулосани таърифлаб берганидан бери орадан ярим асрча вақт ўтди.

Ўша даврда дунё қай ҳолатда бўлганлигини лоақал қисқача эслаб ўтайлик.

Романовлар империяси икки бошли бургутининг мудҳиш кўланкаси икки қитъанинг — Европа билан Осиёнинг — кенг майдонларини қоплаб ётган эди. Чоризм реакциянинг мустаҳкам таянчи деб ҳисобланар эди, чоризм 1905 йил революциясини эндигина бўғиб ташлаган эди. Яна бир йиртқич — Кайзер Германиясининг бир бошли бургути — мустамлакаларнинг энг яхши қисмларини босиб олган ўзининг империалистик рақибларига дағдаға қила бошлаган эди. Габсбургларнинг қуроқ кўрпа сингари Австрия-Венгрия империяси чехларни, словакларни, венгерларни, жанубий славянларни эзиб ётар эди. Лондон банкларининг хўжайинлари, Британия тожи ҳукмрон бўлган ерларда ҳеч қачон қуёш ботмайди, деб мақтанар эдилар. Француз банкирлари Африка ва Осиёдаги ўзларининг жуда катта ер мулкларини эксплуатация қилиб, олинган мўмай фойдалар билан пул сандиқларини қаппайтирмоқда эдилар. Узоқ Шарқда империалистик Япония бошқа мамлакатларни босиб олишга интилмоқда эди. XIX асрнинг охирги пайтларида империализм даврининг биринчи урушини бошлаб беришга улгурган Америка Қўшма Штатлари очкўзлик билан бойлик тўплаб, жаҳонда ҳукмронлик позициясини қўлга киритишнинг кенг планларини тузмоқда эди.

Шуларнинг оқибатида планетамиздаги аҳолининг учдан икки қисмидан кўпроғи мустамлака ва қарам мамлакатлардаги аҳолидан иборат бўлиб турган эди, очлик ва қашшоқликда яшаб, уларни қул қилиб олган хўжайинлар қамчиси остида машаққатли меҳнатга чидолмай ҳалок бўлмоқда эди. Империалистлар улуғ Хитой халқини таламоқда ва қийнамоқда эдилар. Шимолий Америка ва Англия монополиялари Латин Америкаси мамлакатларида хўжайинлик қилмоқда эдилар.

Империализмнинг қудратига таҳдид солувчи ҳеч бир нарса йўқдай бўлиб кўринар эди. У ўзининг чўққисига чиқиб олган эди, ер юзида танҳо ҳукмронлик қилмоқда эди, юз миллионлаб кишиларнинг тақдирига хўжайин бўлиб олган эди.

Мана шундай шароитда империализмнинг емирилиши бошланиши яқинлигини кўрибгина қолмасдан, шу билан бирга жаҳон тарихининг бошланадиган даврига хос бўлган энг муҳим белгиларни ҳам таърифлаб бермоқ учун жуда катта ақл-заковат, ишчилар синфининг кучига бениҳоя ишониш керак эди! Ўтган ўн йиллар ичида жаҳон ундан олдинги кўп юз йилларда бўлганидан ҳам кўра кўпроқ ўзгарди. Ильичнинг олдиндан кўриб энг дадиллик билан айтган гаплари рўёбга чиқди ва рўёбга чиқмоқда. Тарих Маркс ва Ленин айтиб ўтганидек ривожланмоқда.

Планетанинг социал қиёфаси қудратли революцион кучларнинг зарбалари остида таниб бўлмас даражада ўзгарди.

Россия империяси дунё харитасидан йўқ бўлиб кетди. Унинг ўрнида меҳнаткашларнинг қудратли социалистик давлати вужудга келди ва равнақ топди. Австрия-венгрия монархияси қоғоздан ясалган иморат каби сочилиб кетди. Бир вақтлар унинг составида бўлган кўп халқлар эндиликда муваффақиятли равишда социализм қурмоқдалар. Немис халқининг анчагина қисми Европанинг марказида социалистик ривожланиш йўлига тушиб олди ва тинчлик манфаатларини мардлик билан ҳимоя қилмоқда. Улуғ Хитой халқи социализм қурмоқда. Мўғулистон, Вьетнам, Корея халқлари ўзларининг социалистик давлатларини вужудга келтирдилар.

Халқларнинг революцион-озодлик ҳаракати ўсиб ва кенгайиб бормоқда. Ҳиндистон, Индонезия, Бирлашган Араб Республикаси, Ироқ, Гана, Гвинея, Мали ҳамда Осиё ва Африкадаги бошқа ўнлаб мамлакатлар мустақил ривожланиш йўлига тушиб олдилар. Жазоир халқининг ғалабаси билан Франциянинг мустамлака империяси ҳақиқатда ўз умрини тугатади деса бўлади. Яқин келгусида Британиянинг мустамлака империяси ёки, тўғриси, унинг қолган-қутгани ҳам худди шундай бўлишига ҳеч ким шак-шубҳа қилмайди. Америка империализмининг равнақи тугаб бормоқда.

Ленин даҳосидан нур олиб турган озодлик, демократия ва социализм йўли жаҳон тарихининг кенг ва тўғри йўли бўлиб қолди. Буржуазия эмас, балки халқаро ишчилар синфи, унинг асосий фарзанди — жаҳон социалистик системаси ҳозирги замоннинг марказида турибди.

Кимгаки, ленинизмнинг улуғ ҳаётий кучини исботловчи далиллар яна керак бўлса, у 1917 йил Октябрдан кейин жаҳонда рўй берган ўзгаришларга кўз ташласин. Амалдаги ленинча социалистик революция назариясининг ўзи мана шудир.

Империализмга қарама-қарши бўлиб турган жаҳон социализм системаси тўхтовсиз мустаҳкамланмоқда, жипслашмоқда, халқаро воқеаларнинг боришига ва натижасига тобора кўпроқ таъсир қилмоқда. Жаҳон социалистик системаси доирасида халқаро муносабатларнинг пролетар интернационализми, қардошларча дўстлик ва ўзаро ёрдамлашиш принципларига асосланган янги типи вужудга келди.

В. И. Ленин ишчилар синфининг социализм учун кураши билан мазлум халқларнинг миллий-озодлик кураши ўртасидаги чуқур ички боғланишнинг қонуниятини топди ва илмий жиҳатдан асослаб берди. В. И. Ленин таълим бериб айтган эдики: «Социалистик революция фақат ва асосан ҳар бир мамлакатдаги революцион пролетарларнинг ўз буржуазиясига қарши олиб борадиган курашидангина иборат бўлмайди, — йўқ, бу революция империализм эзиб келаётган барча мустамлакалар ва мамлакатларнинг, барча қарам мамлакатларнинг халқаро империализмга қарши олиб борадиган курашидан иборат бўлади». (Асарлар, 30-том, 160-бет).

Империализмнинг мустамлакачилик системаси батамом барбод бўлаётган ҳозирги кунларда Ленин идеялари нақадар порлоқ равишда исботланмоқда!

Кейинги ўн йилларнинг энг муҳим сабоқларидан бири шуки, миллий-озодлик революциялари ғолиб социализм кучларига нақадар маҳкам ва кенг таянса бу революцияларнинг ҳаракати шу қадар муваффақиятли бўлмоқда. Социализм жаҳон тараққиётининг асосий кучи бўлиб қолган даврнинг ўзида миллий-озодлик революциялари шу қадар кенгайиб кетганлиги ва шу қадар муваффақиятларга эришаётганлиги тасодифий эмас, албатта.

Империализм идеологлари социалистик мамлакатларнинг ёш суверен давлатлар билан дўстлигини «коммунистик кирдикорларнинг» натижаси деб кўрсатишга уринмоқдалар.

Бу хусусда нима дейиш мумкин?

Бунда гап «коммунистик кирдикорлар»да эмас, албатта. Жаҳонда халқларнинг империализмга қарши улуғ коалицияси вужудга келди, кенгайиб ва мустаҳкамланиб бормоқда. Бу коалициянинг ўзига хос хусусияти шундаки, у расмий-юридик характердаги коалиция эмас, ҳеч бир нотариусда рўйхатга олинган эмас, аммо, чуқур ички бирлик билан мустаҳкамланган коалициядир, бу бирлик инсониятни шармандали ва жиноятқорона, империализм системасидан халос қилишга интилишга асосланган бирликдир.

Бундан атиги чорак асрча муқаддам халқнинг мустамлакачилик бўйинтуруғини ўз елкасидан улоқтириб ташлаш учун қилаётган ҳар қандай уринишигина эмас, ҳатто, бу мустамлакачилик бўйинтуруғидан озод бўлиш тўғрисидаги фикрнинг ўзини ҳам эзиб ташлаш империализмга ҳеч гап эмас эди.

Эндиликда вазият бутунлай ўзгарди. Империалистик монополиялар эндиликда халқларнинг миллий-озодликка, социализмга бўлган ҳаракатига тўсқинлик қилишга қодир эмас. Халқнинг «чўғни қоғозга ўраб бўлмайди» деган гапи бор. Жаҳондаги ҳозирги бутун вазиятнинг баъзи бир характерли белгилари ва хусусиятлари атиги тўрт ҳарфдан иборат қисқа бир сўзда ўз ифодасини топди. Бу сўз эса—Куба деган сўздир. Куба Американинг биринчи озод территориясидир, социализм қуриш йўлига тушиб олган мамлакатдир. **(Қарсаклар).** Энг қудратли империалистик давлат озодлик учун курашга кўтарилган ва ўзи унча кўп бўлмаган халқ олдида чекинишга мажбур бўлди. Замонамизнинг улуғворлиги мана шунақа!

Озодлик ҳаракатининг қудратли куч бўлиб кенгайиб кетганлиги империализм тиргакларини емирмоқда, империализмнинг тугалишини тезлаштирмоқда.

Бир вақтлар, империализмнинг боши Европада бўлса, унинг қорни Осиё ва Африканинг унумдор далаларида ҳузур қилмоқда деган образли гап бор эди. Эндиликда империализмга на Осиёда, на Африкада, на жаҳоннинг бошқа бирор қитъасида осойишталик бор. Шундай тарихий пайт келдики, эндиликда империализм кам тараққий этган мамлакатларнинг халқларини эксплуатация қилиш ҳисобига ўзининг тўймас қорнини ортиқ тўлдира олмайди. Халқлар тарихнинг оддий объектлари бўлиб қолишни истамайдилар, улар тарихни онгли равишда ратишни, ўз тақдирларини ўз қўлларига олишни истайдилар.

Бизнинг партиямиз Лениннинг қуйидаги васиятини муқаддас билиб, шу васиятга амал қилмоқда:

«Биз илғор мамлакатлардаги онгли ишчиларни **барча** эзилган мамлакатлардаги ишчилар, деҳқонлар, қуллар билан жуда яқинлаштириш ва бирлаштиришни ҳамиша ёқлаб келдик. ёқламоқдамиз ва бундан кейин ҳам ёқлаймиз. Биз барча эзилган мамлакатлардаги, шу жумладан мустамлакалардаги барча эзилган синфларга биздан ажралмасдан, балки биз билан мумкин қадар маҳкамроқ алоқа боғлашни ва бирлашишни ҳамиша маслаҳат бериб келдик ва бундан кейин ҳам ҳамиша маслаҳат берамиз». (Асарлар, 23-том, 67-бет).

Марксчи - ленинчи партиялар халқларнинг озодлик курашига бошчилик қилмоқдалар.

Эндиликда жаҳон коммунистик ҳаракати жаҳонни ўзгартирувчи ва янгиловчи энг нуфузли сиёсий куч бўлиб қолди. Ленинча стратегия ва тактика, сафларнинг ленинча бирлиги, халқ оммаси билан ленинча боғланиш ҳамма мамлакатлардаги қирқ миллионли коммунистлар армияси эришаётган муваффақиятларнинг асосий манбаидир. Капитализмнинг кўп мамлакатларида ҳукмрон доиралар шафқатсиз қисуви остида иш олиб бораётган коммунистлар меҳнаткаш халқнинг манфаатлари учун мардонавор курашаётганликлари билан бутун прогрессив инсониятнинг ғоят катта ҳурматига сазовор бўлдилар.

Жаҳон социализм системаси қудратининг ўсиб бораётганлиги, империализмнинг мустамлакачилик системаси барбод бўлаётганлиги, империализмнинг барча зиддиятлари кескинлашганлиги — капиталистик системанинг умумий кризисини чуқурлаштираётган ҳал қилувчи факторлардир. Капитализмнинг ўтмиши бор-у, лекин, келажаги йўқ. Келажак коммунизмникидир. **(Қарсаклар).**

Кризис буржуа жамияти ҳаётининг ҳамма соҳасини: экономикаси, сиёсати, идеологиясини қамраб олди.

Капитализмни қутқаришнинг кўпдан-кўп лойиҳаларини, одатда жуда катта тантана билан эълон қилмоқдалар ва бу лойиҳаларни янгилик деб кўрсатишга уринмоқдалар. Аммо ҳақиқатда бу лойиҳаларнинг ҳаммаси капитализмнинг тарихан ҳалокатга маҳкум эканлигини қайта-қайта кўрсатиб бермоқда, холос. Мисол учун Европани «бирлаштириш» деб аталган ва кейинги вақтларда мода бўлиб қолган планларни — «умумий бозор», «эркин савдо зоналари» ва бошқа халқаро давлат-монополистик бирлашмалар тузиш планларини олиб кўрайлик.

Мана шу иттифоқлар ва бирлашмаларнинг ҳаммаси аслида нимадан иборат?

(Охири учинчи бетда)

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН КОММУНИЗМ ҒАЛАБАСИ САРИ

(Боши 1 ва 2-бетларда)

Аслини олганда, жаҳон капиталистик бозорини қайта бўлишнинг янги формалари тўғрисида, халққа қарши бўлган ва капитал мамлакатларидаги меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларига қарши, социалистик лагерга ва миллий-озодлик ҳаракатига қарши қаратилган янги агрессив иттифоқлар тўғрисида гап бораётир. «Бирлашган Европа», аслини олганда энг кескин антагонизмларнинг: шу бирлашмаларда қатнашувчи мамлакатлар ўртасидаги, Европа давлатлари билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги, монополистик юқори табақа билан кенг халқ оммаси ўртасидаги, империалистик монополиялар билан мустамлакачилик бўйинтуруғини улоқтириб ташлаган мамлакатлар ўртасидаги энг кескин антагонизмларнинг янги тугунидир, холос.

Буржуазия демократияси қандай аҳволга тушаётганлигига диққат билан бир назар солингчи.

Ҳозирги капитализм ҳатто ўзининг конституцияларидан ҳам қўрқмоқда-ку ахир. Бир вақтлар капитализм идеологлари буржуа демократияси томонидан меҳнаткашларга гўё бериб қўйилган «эркинликларни» осмонга кўтариб мақтар эдилар. Аммо эндиликда улар қандай эркинликлар билан мақтана оладилар? Эҳтимолки, АҚШ Коммунистик партиясини уятсизларча ва шармандаларча қувғин қилиш факти билан мақтанмоқчидирлар?!

Яқинда Америка сенатори Мундтнинг хаёлига бир фикр келиб қолди. У АҚШда президент бўлиб ўтган кишиларнинг Жанубий Дакота тоғларининг қояларида йўниб ясалган жуда катта тош бюстлари радиолаштирилса, бу ҳайкал тошлар ўша собиқ президентларнинг демократия тўғрисида бир вақтлар сўзлаган нутқларини радио орқали эшиттирса, туристларни хурсанд қилиш ва «Америка демократиясига» фойда етказиш мумкин бўлади деган фикрни айтди. Сенаторнинг фикрича, бу тадбир Американинг турмуш тартибини кўз-кўз қилишда ўз ролини ўйнар эмиш.

Ҳайҳот, сенаторнинг новаторлигини қадрламадилар. Аксинча, уни ҳеч нарсани кўрмайдиган хаёлпараст киши деб айтдилар.

«Крисчен сайенс монитор» газетаси, ҳозирги вазиятда собиқ президентларнинг индамай турганлиги яхшироқ деб ошкора тушунтириб ўтди. Башарти шу лойиҳа қабул қилинган тақдирда тош ҳайкаллар радио орқали шундай гапларни айта бошлайдиларки, ҳозирги Америкада бу гапларни айтган кишиларни «қизиллар» қаторига қўшиб қўядилар. Масалан, Линкольн бюсти: «Бутун бойлик бир тўда кишилар қўлига тўпланмагунча ва республикага путур етказилмагунча пулдорлар ўз ҳокимиятларини халқ зарарига мустаҳкамлашга урина берадилар» деган сингари «жиноий» сўзларни тўхтовсиз такрорлай беришига АҚШнинг ҳукмрон доиралари чидаб тура олармидилар, ахир.

Албатта чидай олмас эдилар.

Француз короли Людовиг XV «Мендан кейин дунёни тўфон босса ҳам ишим йўқ» деган машҳур гапни айтган эди. Капиталистлар синфи ўз келажаги учун ташвишга тушиб қолди ва шу сабабли, ҳатто, шундай сўзлар билан ҳам ўзини юпата олмайди, чунки ҳозир бу синф учун «тўфон» бошланди.

Дуруст, империализмнинг ҳозирги вақтдаги ҳомийлари капитализм ҳали «ўзининг имкониятларини кўрсатиб қўяди» деган сўзлар билан одамларни, ҳаттоки, ўзларини ҳам юпатишга уринмоқдалар. Улар буржуазиянинг ёш, навқирон синф бўлган вақтларини эслашни яхши кўрадилар. Лекин агар тарихий ўхшатишлар тўғрисида гапириладиган бўлса, бу ҳолда капитализм тараққиётининг ҳозирги босқичини, масалан, қулдорлик жамиятининг охирги фазалари билан таққослаш ўринлироқ бўлур эди. Қулларнинг қўзғолонлари, қулдорлик системасининг бузилиши — Рим империясининг ҳалокатидан дарак бергани каби, жаҳон социализм системасининг қудратли равнақи, пролетариатнинг синфий жанглари кучайиб бораётганлиги, мустамлакачилик системасининг барбод бўлаётганлиги ҳам империализмнинг муқаррар ҳалокат йўлидан бораётганлигини очиқ кўрсатиб турибди.

Капитализмни қутқариб қоладиган воситалар йўқ. Бундай воситалар табиатда йўқ ва бу воситаларни топиб бўлмайди. Бу, даволаш мумкин бўладиган касаллик эмас, балки муқаррар ўлиб боришдир. Врачларнинг, «гиппократ башара» термини бор. Ўлиб бораётган кишининг башарасини шундай дейишади, мутахассис врач ўлиб бораётган кишининг башарасидаги аломатларни кўриб, унинг ўлиши муқаррарлигини, бу ўлимни даф қилиш учун медицина ожиз эканлигини дарров пайқаб олади.

Ҳозир биз капитализмнинг «гиппократ башарасини» кўриб турибмиз.

Бутун дунёдаги реакционерлар, фашистлашаётган унсурлар ва либераллашаётган сиёсатчилар, руҳонийларнинг реакцион кучлари ва ўнг касаба союзларнинг раҳбарлари, Меттернихнинг ҳозирги барча ворислари ва Гизонинг мухлислари ўзларининг эртаги кунларидан ваҳимага тушиб, коммунизмга қарши кураш йўлида бирлашмоқдалар.

Империализм халқлар озодлигининг ва мустақиллигининг энг ёвуз ва жуда хатарли душмани бўлиб қолмоқда. Империализмнинг табиати, феъл-атвори ўзгаргани йўқ. Тарих саҳнасидан қулаб бораётган ҳар бир синф каби ҳозирги империалистик буржуазия ҳам ўзининг ҳалок бўлиши муқаррарлигига ниҳоят амин бўлмоқда. Империалистик буржуазия титраб-қалтираб ҳокимиятга ёпишмоқда, атом-водород урушини бошлаб юборишга қадар энг ашаддий иғвогарликлар йўлини тутиши мумкин. Лекин, йиртқич, айниқса оёғи қуйган йиртқич катта кучга рўпара келганида ҳамиша чекинади. Ҳозир мана шундай куч бор. Бу куч ҳар қандай империалистик йиртқичнинг кўзини очиб қўйиши мумкин.

Улуғ Совет Иттифоқи, бутун жаҳон социалистик системаси, халқаро ишчилар ҳаракати, халқларнинг миллий-озодлик кураши мана шундай кучдир. **(Қарсаклар).**

Совет Республикаси барпо бўлган кундан бошлаб, тинчлик учун кураш биринчи марта давлат сиёсати бўлиб қолди. В. И. Ленин тинч-тотув яшаш принципини илгари суриб, социалистик ташқи сиёсатнинг бутун бир тарихий давр учун бўлган моҳиятини доҳиёна белгилаб берди. Давлатимизнинг, барча социалистик мамлакатларнинг тинчликсевар ленинча сиёсати туфайлигина инсоният жаҳон термоядро ҳалокатидан шу вақтгача халос бўлиб турибди.

Ҳозирги инсониятнинг онгида тинчлик тушунчаси билан социализм тушунчаси тош-метин бўлиб бирлашган. Аксинча, капитализм тушунчаси билан уруш деган тушунча аллақачонлар бир-бирига тенг тушунчалар бўлиб қолди.

Халқаро муносабатларнинг марказий проблемасини — қуролсизланиш проблемасини ҳал қилиш соҳасида бир-бирига қарама-қарши бўлган йўлда жаҳон сиёсатининг икки йўли айниқса яққол ифодаланди. Ҳақиқий аҳволдан хабардор бўлган соф виждонли ҳар бир кишининг кўзига Ғарб давлатларининг икки юзламалик позицияси яққол кўриниб турибди. Ғарб давлатлари масалани чинакам ҳал қилиш билан эмас, балки халқларни алдашнинг энг макрли усулларини қидириш билан кўп йиллардан бери шуғулланиб келмоқдалар.

Ғарб дипломатларининг бундай демагогияси натижасида туғиладиган хавф-хатар тўғрисида бизнинг партиямиз инсониятни Н. С. Хрушчевнинг тилидан айтилган сўзлар билан огоҳлантирмоқда, халқларни юксак даражада ҳушёр бўлишга чақирмоқда. Империалистлар ҳарбий тайёргарликларни давом эттираверар эканлар, ялпи тинчликка бўлган хавф давом эта верар экан, Совет Иттифоқи ва социализмнинг бошқа мамлакатлари қуролли кучларни янада такомиллаштириш, ўз хавфсизликларини мустаҳкамлаш чораларини кўра берадилар ва кўра беражаклар.

Коммунизм идеяларининг ғалабаси, демак, — тинчлик ишининг, халқлар дўстлигининг ғалабаси ҳам — муқаррардир. Капитализмга қадар бўлган эксплуататор формацияларнинг ҳаммаси тарих саҳнасидан ғойиб бўлгани каби капитализм ҳам тарих саҳнасидан ғойиб бўлади. Лекин халқлар империализмнинг ҳалок бўлаётган пайтида инсониятга мумкин қадар камроқ кулфат етказишини, империализмдан кейин қоладиган вайроналар мумкин қадар камроқ бўлишини истайдилар. Халқлар ўртасида мустаҳкам тинчлик меҳнаткаш инсониятнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушади, ижтимоий тараққиёт учун коммунизм ва социализм йўлидаги кураш учун, мустамлакачиликни тугатиш ва миллий-озодлик ҳаракатининг тўла ғалабаси учун энг қулай имкониятларни таъминлаб беради.

Бизнинг замонамизда коммунизм илғор инсониятнинг ақл-идрокига чинакам сингиб кетди. Империалистик ёлғонларга тоқати қолмаган ва коммунизм ҳақиқатини сидқидил билан қабул қилаётган миллион-миллион кишиларни коммунизм идеялари бирлаштирмоқда.

Яқинда француз аббати Булье бундай деди: «Миллионлаб ҳисобланган ва Ленин таълимотига амал қилаётган коммунистларни ҳурматловчи, уларнинг эътиқодларини ҳурматловчи ва уларнинг улуғвор яратувчилик ишига қойил бўлаётган диндор христианга таъна қилиш мумкинми? Модомики, коммунистлар жаҳонни қутқариб қолишга, совуқ урушга чек қўйишга интилаётган эканлар, модомики, улар қуролсизланишни талаб қилаётган эканлар ва социал тузуми турлича бўлган давлатлар билан тинч-тотув яшашга даъват қилаётган эканлар, бу коммунистлар билан ҳамкорлик қилишдан воз кечиш мумкинми? Агар шуларнинг ҳаммаси «коммунизм тарафдори бўлиш» деб ҳисобланадиган бўлса, у ҳолда мен абадий «коммунист тарафдори» бўлиб қоламан».

Прогрессив кишиларнинг ҳаммаси мана шундай фикрда. **(Қарсаклар).**

V. ИЖОДИЙ ЛЕНИНИЗМНИНГ КУЧИ

Ўртоқлар! Маркс, Энгельс, Ленининг улуғ таълимоти доимо ёш, энг ҳаётчан, энг самарали таълимот бўлиб қолаверади. Марксизм-ленинизмнинг турмуш билан чуқур боғланганлиги марксизм-ленинизм ижодий яратувчилик кучининг асосий манбаидир.

Коммунистик таълимотнинг энг характерли белгилари Владимир Ильич Лениннинг назарий фаолиятида ўзининг жонли ифодасини топди. В. И. Лениннинг ҳар бир сўзидан турмушнинг жўшқин нафаси сезилиб турибди. Унинг бутун назарий ва амалий фаолияти новаторликка асослангандир.

Партиямиз Марказий Комитетининг фаолияти революцион назарияга нисбатан ижодий, ленинча йўл тутилаётганлиги билан фарқ қилади.

Жамият тўғрисидаги марксча-ленинча фанни партия муваффақиятли равишда ривожлантирмаганида эди, бизнинг жаҳон-шумул тарихий ғалабаларимизнинг бўлиши мумкин эмас эди, биз коммунизм қуришда олға томон бирон қадам қўя олмаган бўлур эдик.

Совет йўлдошлари ва космик кемалари фақат табиат фанларининг обрўйинигина эмас, шу билан бирга марксизм-ленинизмнинг жамият тўғрисидаги революцион фанининг обрўйини ҳам кўкларга кўтарди.

Ижодий ленинизмнинг кучини тушунмоқчи бўлганларнинг, ҳозирги замон ижтимоий фанининг олий муваффақиятлари билан танишмоқчи бўлганларнинг ҳаммасига айтадиган гапимиз шуки, партиянинг янги Программасини ўқинглар ва ўрганинглар. Бу Программадаги ҳар бир фикр, унинг бутун мазмуни—амалдаги ленинизмдир, партиямизнинг юксак назарий етуклигини, революцион назарияни ижодий ривожлантиришда партиямизнинг авангардлик ролини кўрсатувчи далилдир.

В. И. Лениннинг барҳаёт хизмати шундаки, у ижодий марксизмнинг софлиги учун, оппортунизмнинг ҳамма формаларига ва кўринишларига қарши кураш байроғини баланд кўтарди. Бизнинг партиямиз Ленин васиятлари руҳида, ўзининг халқаро ишчилар ҳаракати олдидаги интернационал бурчини бажариб, ҳам ревизионизмга, ҳам догматизмга қарши, қандай формаларда намоён бўлмасин, актив курашмоқда.

Ижодий марксизм-ленинизм жаҳон коммунистик ҳаракати жипслигининг ғоявий негизидир.

Тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ва социализм учун курашда ўз иттифоқчилари қўллаб-қувватлаётган бирлашган ишчилар синфининг тазйиқига бардош бера оладиган куч жаҳонда йўқ. «Тарқоқ ишчилар қўлидан ҳеч бир нарса келмайди. Бирлашган ишчиларнинг қўлидан ҳамма нарса келади», — деган эди В. И. Ленин. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси социалистик лагерни, жаҳон коммунистик ҳаракатини пролетар интернационализми байроғи остида ва унинг «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган илҳомбахш шиори остида жипслаштирмоқ учун ҳамма чораларни кўришни ўзининг бурчи деб ҳисоблайди.

Реакцион буржуазияга қарши, унинг сиёсатига ва идеологиясига қарши муросасиз курашда ишчилар синфининг бирлиги мустаҳкамланмоқда, жамиятдаги барча прогрессив кучлар бирлашмоқда.

Империалистик буржуазия зўр бериб янги идеялар қидирмоқда. Ҳозирги буржуазия олимларининг энг зукколари натижа чиқмайдиган бу ишни уддаламоқ учун тер тўкиб ҳаракат қилмоқдалар. Буржуазия тарихнинг паст-баланд йўлларида ўзининг илгариги революцион идеяларини йўқотиб қўйди ва янги идеяларни тополмаётир, деб бизнинг мухолифларимиз ўзлари иқрор бўлиб айтаётган гапларни ҳозирги кунда тобора кўпроқ эшитаётган эканмиз, биз бунга эътироз билдириб ўтирмаймиз. Бундай аҳволга асосий сабаб империализм идеологларининг зотида истеъдод йўқлигида эмас, балки бунинг асосий сабаби шуки, буржуазиянинг мақсади ва сиёсати ижтимоий тараққиётнинг объектив бориши ва эҳтиёжларига принципиал равишда зид келиб қолди ва бу зиддиятни асло ҳал қилиб бўлмайди.

Ҳозирги замон буржуа идеологияси чуқур кризисга учради, бу кризисдан қутилишнинг иложи йўқ ва бўлиши мумкин ҳам эмас, чунки буржуа идеологияси ўз моҳияти билан инсондан нафратланувчи, ошкора реакцион идея бўлиб қолди.

Дуруст, буржуазиянинг баъзи арбоблари, ҳатто давлатлар бошида турган арбоблар ҳам фактларга хилоф гапларни айтиб, «катта тарихнинг ҳаракати» капитализм учун қулай йўлдан бормоқда ва «Американинг жаҳонда тартиб ўрнатиш концепцияси» келгусида тантана қилади деган бўлмағур даъволарни қилмоқдалар.

Йўқ, келажак коммунизмникидир! Чунки фақат коммунизмгина эндиликда онгли тарихий ижодкорлик майдонига чиқиб олган халқ оммасининг туб манфаатларига жавоб беради. Бутун гап ҳам шундаки, чинакам катта тарих халқ оммаси билан баббаравар қадам ташлаб бормоқда. Бошқа ҳеч ким эмас, балки халқ оммасининг ўзи тарихни бевосита, ўзининг конкрет иши билан яратмоқда.

Эндиликда «катта тарих» ўз умрини тугатган капитализм асри устидан бутун инсоният номидан одил суд ўтказмоқда.

* * *

Ўртоқлар!

В. И. Ленин партиямизни барпо қилишга киришган вақтда ер юзидаги одамларнинг жуда катта кўпчилиги ҳатто «коммунизм» деган сўзнинг ўзини ҳам эшитмаган эди. Энг зийрак, энг мард, энг ўткир ва энг зукко кишиларгина коммунизм жаҳоннинг келажаги эканлигини кўрган эдилар. Ҳақиқатан ҳам улар ҳақ бўлиб чиқди. Коммунизм идеялари билан руҳланган дастлаб ўнлаб ва юзлаб, сўнгра эса минглаб ва миллионлаб кишилар ўз ҳаётларини аямай, эски дунёни штурм қилишга бордилар ва бормоқдалар.

Эндиликда коммунизм жуда катта куч бўлиб қолди, ер куррасининг жуда катта қисмида барпо қилинаётган реал жамият бўлиб қолди.

1919 йилда партиянинг VIII съездида Владимир Ильич коммунизмни рўёбга чиқаришни бошлаб берган Октябрь революциясининг ғалабасини кўрган кишилар бахтли эканлиги тўғрисида гапирган эди. Коммунизмни қурувчилар бўлиш бахти бизнинг зиммамизга тушди. Меҳнаткашлар Ватанимизни коммунистик асосда қайта қуришнинг улуғ Ленин бошлаб берган иши тантана қилишини биладилар, чунки бу иш ленинчи Коммунистлар партиясининг забардаст қўли билан амалга оширилаётган ишдир. **(Давомли қарсаклар).**

Владимир Ильич ҳаётининг охирги кунларидаги тўлқинлантирувчи, таъсирли бир эпизод бизга тарихдан маълум.

Глухово мануфактураси ишчиларининг делегацияси бетоб ётган Ильични 1923 йил 2 ноябрда кўришга келди. Дўстона, самимий суҳбатдан кейин хайрлашиш пайти келди. Делегатларнинг ҳаммаси В. И. Ленин билан ўпишиб хайрлашмоқда эди. Кекса ишчи Кузнецов ҳаммадан кейин унинг ёнига келди. Революция доҳийси билан асли зоти ишчи бўлган Кузнецов бир-бирларини бир неча минут қучоқлаб турдилар. Кекса Кузнецов кўзларига ёш олиб, қайта-қайта такрорлар эди:

— Мен темирчи ишчиман, Владимир Ильич, мен темирчиман, сен кўрсатиб берган нарсаларнинг ҳаммасини тобига келтирамиз.

Бугунги кунда совет кишилари, бутун прогрессив инсоният ер юзидаги меҳнаткашлар учун гўзал коммунистик келажакни Ленин планлари асосида тобга келтирмоқдалар ва албатта тобга келтирадилар деб айтишга ҳақлидирлар. **(Давомли қарсаклар).**

Яшасин Ленин партияси, совет халқининг жанговар авангарди, жасур курашчилар ва новаторлар партияси бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси! **(Давомли қарсаклар).**

Яшасин давримизнинг — коммунизм тантанаси даврининг ғолибона байроғи бўлган ленинизм! **(Гулдурос қарсаклар).**

НОВАТОРЛАР САФИ КЕНГАЯВЕРСИН

Областимиз саноат корхоналари, қурилишлари ва транспорт ташкилотларида меҳнат қилаётган минглаб новаторлар техника прогрессини ривожлантириш, иш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, кўп меҳнат талаб қиладиган оғир операцияларни енгиллаштиришга жуда катта ҳисса қўшмоқдалар.

Етти йилликнинг ўтган уч йили мобайнида азаматларнинг 39 мингдан ортиқ таклифи амалга оширилди. Ана шунинг эвазига давлатнинг деярлик **36 миллион сўмлик маблағи тежаб қолинди.**

1961 йилда рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракати янада ривожланди. Бу ҳаракатда деярлик 15 минг киши иштирок этди, улар томонидан 22 минг 580 та таклиф тушди. Бу таклифларнинг 15 мингга яқини ишлаб чиқаришга жорий қилинди ва 15 миллион сўмдан кўпроқ иқтисодий фойда олинди.

Областимиз рационализатор ва ихтирочиларининг яқинда бўлиб ўтган активи йиғилишида ана шу рақамлар келтирилди. Активда касаба союзлари область комитетининг раиси ўртоқ И. Раҳматов «Рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатининг 1961 йиллаги якунлари ва 1962 йилдаги вазифалари» ҳақидаги доклади тингланди ва муҳокама қилинди.

Докладчи ва музокарада қатнашган нотиқлар бир қанча саноат корхоналарида, жумладан Олтинтопган қўрғошин-рух, Чирчиқ электрокимё, Тошкент тўқимачилик, Чирчиқдаги ўтга чидамли ва қаттиқ қотишмалар металлари комбинатларида, Бекобод металлургия заводида рационализаторлик ҳақиқатда ҳам оммавий тус олганлигини таъкидладилар.

Лекин шу билан бирга актив қатнашчилари новаторлар билан ишлашда катта камчиликлар борлигини кўрсатиб ўтдилар. Асбобсозлик, «Автотрактородеталь», «Главголодностепстрой»нинг ремонт-механика заводларида рационализаторлар ва ихтирочилар ҳаракатига етарли эътибор берилмаётир. Рационализаторлик таклифлари жуда кеч амалга оширилади. Тошкентдаги 2-тикувчилик фабрикаси, Чиноздаги 125-автобазада ўтган йил мобайнида фақатгина биттадан таклиф тушган. Аммо шу таклиф ҳам амалга оширилмаган. Бутун йил давомида биророта ҳам рационализаторлик таклифи рўйхатга олинмаган корхоналар ҳам бор. 121 ва 122-автобазалар шулар жумласига киради.

Музокарада қатнашган Чирчиқ электрокимё комбинати инженери Волгинский, Бекободдаги металлургия заводининг актив рационализатори Шагапов, экскаватор заводининг новатори Шувалов ўртоқлар ўз корхоналарида рационализаторлар сафини кенгайтиришга қандай қилиб эришилаётганлигини, бу соҳада орттирилган тажрибаларни ўртоқлашдилар.

Республика Қурилиш министрлиги янги техника бўлимининг инженери Шуваев, «Уззлектромонтаж» тресте инженери Тараненко ва сўзга чиққан бошқа ўртоқлар айниқса қурилиш ташкилотларида новаторлар кам эканлигини, бу ташкилотларда рационализаторлик ҳаракатини ривожлантириш билан изчил шуғулланилмаётганлиги ҳақида гапирдилар. Активда область партия комитети саноат ва транспорт бўлимининг мудири ўртоқ Мирзараҳимов сўзлади.

Актив йиғилишида Тошкент область партия комитетининг секретари ўртоқ С. Веселов иштирок этди.

Йиғилиш охирида областимиз новаторлари бу йил камн билан 16 миллион сўм маблағни тежашга ёрдам берадиган таклифларни амалга ошириш юзасидан мажбурият қабул қилдилар.

Билимларнинг янги чўққилари

ФАН ИЖОДКОРЛАРИГА ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ

□ □

Фан соҳасидаги янги муваффақиятлар учун Ленин мукофотлари берилганлиги мамлакатимизда олимларнинг роли нечоғлик катта эканлигини, ижодий тадқиқотчилик фикри коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларига нақадар чуқур кириб бораётганлигини ёрқин кўрсатиб турибди.

ТАСС мухбирининг илтимосига мувофиқ, Фан ва техника соҳасида Ленин мукофотлари комитети раисининг ўринбосари академик А. И. Берг лауреатларнинг ишлари Ватанимизнинг илмий-техника тараққиётида қандай аҳамиятга эга эканлигини қисқача характерлаб берди.

Шу факт шубҳасизки, деди олим, ҳозирги кунда у ёки бу мамлакатда фаннинг ривожланиш даражаси, аввало, физика-математика фанининг муваффақиятлари билан белгиланади.

Совет физикларининг ишлари бутун дунёда эътироф қилинган.

Замонимизнинг энг ажойиб назариячи физикларидан бири академик Л. Д. Ландау ва унинг энг яқин ходими талантли олим профессор Е. М. Лифшицнинг Назарий физика курси совет фанининг энг яхши муваффақиятлари жумласидандир. Авторлари ҳаққоний равишда Ленин мукофоти олишга сазовор бўлган бу олти томлик асар бутун дунё физиклари учун энг зарур қўлланма бўлиб қолди. Бу асардаги материал бой ва янги бўлиши билан бирга унда жуда мураккаб проблемалар ғоят тушунарли ва равшан баён этилган. Асар Л. Д. Ландау ва Е. М. Лифшицнинг манфий температураларни тадқиқ қилиш, кристалларда иккинчи хил фазали ўтишлар назарияси, суюқ гелийда овоз тарқалиши назарияси, жисмлар ўртасида молекуляр тортилиш кучлари назарияси ва шу каби оригинал илмий муваффақиятларни ҳам ўз ичига олган. Назарий физика курси совет физика мактабининг ғоят етуклигидан, унинг жаҳонда олдинги ўрин олиб турганлигидан далолат беради. Бу асарга АҚШда, Англияда, Японияда, Хитойда, Польшада, Югославияда ва бошқа мамлакатларда юксак баҳо берилганлиги ҳам буни тасдиқлаб турибди. Бу асарнинг ёш физиклар авлодини тарбиялашдаги аҳамияти ҳам жуда катта.

Фанларни «математизациялаш» деган терминни кўп кишилар эшитган бўлса керак. Бу процесс ҳозирги вақтда рўй бермоқда. Шу билан бирга, фанларни математизациялашгина эмас, балки халқ хўжалигини бошқаришнинг айрим звеноларини математизациялаш ҳам амалга оширилмоқда. Ҳозирги замон математик методлари, жумладан, биология ва қишлоқ хўжалик фанларида қўлланилмоқда, бу эса жонли организм тузилиши ва функцияларининг маълум бўлмаган қонуниятларини аниқлаш учун шарт-шароит яратиб беради, биологик экспериментчи жуда аниқ математик техника асосида ўтказишга имкон беради. Ҳозирги замонда фанларнинг бир-бирига киришиб кетишининг революционлаштирувчи аҳамияти бундагина эмас. Математиканинг биология билан, шунингдек унинг тармоқлари бўлган биохимия ва биофизика билан қўшилиши табиатнинг ўзи яратган биологик системаларни моделлаштирувчи техник ускуналарни яратиш учун мароқли ка синалмаган йўлларни очиб беради. Буларнинг ҳаммаси ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш, моддий неъматларни мўл-кўл қилиш ва медицинанинг илмий асосларини ривожлантириш учун қанча имкониятлар яратиб беришини ҳозир ҳатто олдиндан айтиш қийин. Тегишли математик аппарат бўлмаганида эди, космосга ажойиб парвоз қилиш имконияти бўлмас эди, буни исботлаб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Бизнинг мамлакатимиз жаҳонда биринчи бўлиб бу парвозни амалга оширди.

Шуни таъкидлаб ўтиш зарурки, буларнинг ҳаммасига мамлакатимизда математика фанларининг ғоят юксак даражада ривожланганлиги туфайли эришилмоқда. Бу ҳол Ленин мукофотлари бериш ҳақидаги бу йилги қарорда ҳам ўз ифодасини топди. Бу қарорда математика соҳасидаги биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган ишлар муҳим ўрин олган. Ленин мукофоти лауреати деган юксак унвон олишга сазовор бўлган олимлар орасида атоқли математик А. В. Погорелов бор. Шуни айтиш мумкинки, унинг геометрия соҳасидаги бир қанча фундаментал проблемаларни тўлиқ ҳал этганлиги энг янги техника учун жуда муҳимдир. Оддий дифференциал тенгламалар ва тенгламаларнинг оптимал бошқариш назариясига ва тебранишлар назариясига қилинган иловалари соҳасидаги бир қатор жуда ажойиб ишларга ҳам шундай характеристика бериш мумкин.

Академик Л. С. Понтрягин раҳбарлигида бажарилган бир қатор оригинал тадқиқотлар энг мураккаб техника системаларининг илмий асосларини ва расчетлар практикасини бир-бири билан боғлайдиган ўзига хос классик асар бўлган «Оптимал процессларнинг математик назарияси» деган китоб билан тугалланди. Кўзга кўринган математикларимиз, Ленин мукофоти олган Б. М. Левитан, В. А. Марченколарни ҳам катта ижодий муваффақиятлари билан чин қалбдан қутлаш керак. Улар «Дифференциал операторлар спектрал анализининг тескари масалалари»ни ҳал этишнинг энг самарали методларини топишда хизмат кўрсатдилар.

Ер қобиғида фойдали қазилмаларнинг жойлашиш қонунларини билмоқ учун унинг таркиб топиши тарихини билиш керак. Илгари бу ишлар тошга айланган ҳар хил органик қолдиқларни ўрганиш йўли билан амалга оширилиб келган эди. Бироқ, энг қадимий жинслар (кембрий давригача қадар), таркибида, одатда органик қолдиқлар бўлмайди. Буларни нима қилиш керак? Бу ерда геологик формацияларнинг ва бутун планетамизнинг ёшини умуман ер қобиғида энг бошданоқ унинг составига кирган айрим элементларни радиоактив ажралиш процессини ва тезлигини ўрганиш йўли билан аниқлаш методи ёрдам берди. Академик А. А. Полканов ва профессор Э. К. Герлинг ана шу принципни қўллаиб, геологик формацияларнинг абсолют ёшини аниқлашнинг калий-аргонли методини кашф этдилар ва ишлаб чиқдилар. Ана шу метод ёрдами билан улар Карелияда, Кольск ярим оролида, шунингдек Финляндияда, Норвегияда, Швецияда кембрий давригача бўлган ва бошқа энг қадимий геологик формацияларнинг ёшини аниқлаш бўйича 600 га яқин ишни амалга оширдилар. Шу нарса аниқландики, бу қатламларнинг геологик ёши деярли уч миллиард олти юз миллион йилни ташкил этади, яъни уларни қарийб тўрт ярим миллиард ёшга «кирган» планетамизнинг «тенгдоши» дейиш мумкин. Шу нарса ҳам қизиқарлики, ўтмишда геологик таркиб топишлар ҳақидаги маълумотлар ягона бир нарсани, геология соҳасида аталишича, қалқон ёки платформага ўхшаш бир нарсани ташкил этар эди. А. А. Полканов ва Э. К. Герлинг таклиф этган методика абсолют ёшни ҳисоблаш жадвали деб аталадиган жадвални ишлаб чиқиш учун асос қилиб олинди, бу эса қимматли ер ости бойликларининг аниқ прогнози учун айниқса муҳимдир.

Лауреатларнинг фақат фан соҳасида (техникадан ташқари) бажарган ишлари умумий равишда обзор қилинган бу суҳбатимиз охирида яна бир тадқиқотга тўхталиб ўтмоқчиман. Бу ажойиб тадқиқот одамларнинг ақлини, шубҳасиз, ҳаяжонлантирибгина қолмай, олимларимиздан бирининг бутун ҳаёти мазмунини ташкил этган зўр меҳнат сарфланганлиги билан ҳам катта ҳурматга сазовор бўлади. Бу ерда гап профессор Н. А. Невскийнинг «Тангут филологияси» деган китоби ҳақида бораётир. Бу китоб учун авторга вафотидан кейин Ленин мукофоти берилди. Воқеа қуйидагича бўлди.

1908 йилда рус сайёҳи П. К. Козлов Гоби чўлларидаги йўқ бўлиб кетган Харахото шаҳрининг харобазорлари орасидан номаълум тилдаги қўлёзмаларнинг бутун бир кутубхонасини топиб олган. Кейинчалик, бунинг тангут тили эканлиги аниқланди, аммо бу ёзувларни Н. А. Невскийга қадар ҳеч ким ўқий олмади. Сирли иероглифларни ўқиш, 5.000 сўзнинг маъносини аниқлаш учун Н. А. Невскийнинг ғоят зўр эрудицияга ва хитой, тибет ва ҳинд филологияси соҳасида билимларга, қобилиятга ва фаросатга эга бўлиши керак эди. Натижада фан Тангут давлати (IX аср) ҳақидаги билимлар билан бойитилди. Бу давлатнинг маданияти жуда юксак бўлган. Н. А. Невскийнинг асари ёзув ёдгорликларини ўқиб билиш йўлини очиб берадиган жуда ажойиб асарлар жумласидандир.

Ленин мукофоти лауреатларининг янги группасини табриклаш билан бир вақтда биз тадқиқот институтларининг, олий ўқув юртларининг, корхоналарнинг лабораторияларида шижоатли тадқиқотчиларнинг ёш авлоди ўсиб келаётганлигига тамомила ишонамиз.

(ТАСС).

АДАБИЁТ ВА САНЪАТ СОҲАСИДА ЭНГ ЯХШИ АСАРЛАР

АДАБИЁТ ВА САНЪАТ СОҲАСИДА ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ Н. С. ТИХОНОВ БИЛАН СУҲБАТ

□ □

КПСС XXII съездининг тарихий қарорлари адабиёт ва санъат усталари олдига катта ва масъулиятли вазифалар қўймоқда. Ана шу вазифаларни ҳал қилиш нуқтаи назаридан қараганда, Ленин мукофотлари олишга тақдим қилинаётган адабиёт ва санъат асарларига нисбатан қўйиладиган талаблар айниқса ошиб бормоқда.

Комитет олий мукофотни олишга кўрсатилган номзодларнинг ижодини ҳар тарафлама чуқур муҳокама қилди. Бу ишда кенг совет жамоатчилиги ва матбуот комитетга кўмак бердилар. Жуда кўп хатлар ва коллектив мактублар олинди. Неча ўн минглаб меҳнаткашлар тасвирий санъат асарлари виставкасини кўрдилар. Комитет ўз ишида матбуот саҳифаларида билдирилган фикрларни, айрим кишилар ҳамда жамоат ташкилотларининг истаклари ва хатларини ҳисобга олди.

Белоруссия халқ шоири П. У. Бровка «Кунлар ўтаяпти...» шеърлар китоби учун Ленин мукофоти лауреати деган олий унвонга сазовор бўлди. П. Бровканинг бутун ижоди шу республика халқининг ҳаёти ва маданияти билан чамбарчас боғланиб кетган. Шоир ўз халқининг уруш кунларидаги ва буюк тинч қурилиш йилларидаги қаҳрамонона ишларини тараннум қилган. П. Бровканинг таланти кўп қиррали ва ранг-баранг бўлиб, унда назокат ва лирикани, нотиққа хос қатъиятни, ўйчанлик ва халқ юморини, нозик истеҳзо ва мулойим мусиқавийликни кўриш мумкин.

Шоир халқнинг ҳаёти, жонажон табиат ёки океан ортидаги ўлкалар ҳақида куйлайди. У нима ҳақида куйламасин, ҳар бир қўшиғидан ватанпарвар, коммунист, гражданин шоирнинг овози эшитилиб туради. Унинг «Ҳамиша Ленин билан» ва «Қалб садоси» поэмалари, шунингдек тинчлик учун курашга бағишланган шеърлари гражданлик пафоси билан тўлиб-тошгандир. Халқ шоирининг ана шу шеърий китобида ҳаёт ишқи акс этиб туради.

Эдуардас Межелайтиснинг «Инсон» шеърлар китоби Ленин мукофоти билан тақдирланди. Шуниси диққатга сазоворки, бу китобнинг босилиб чиқишини, танқидчилар, шоирлар ва китобхонлар якдиллик билан табрикладилар. Бунда Литва шоирининг катта хизмати ҳаммага асосли равишда мансур бўлганлиги ўз ифодасини топди. Китобнинг замондошимизга бағишланган шеърларида инсон, унинг кураши, ғалабага бўлган букилмас иродаси тараннум қилинади. Китобнинг қаҳрамони янги дунёнинг нафосатини биладиган ва қадрлайдиган, ҳаёт учун, бахт-саодат учун, коммунизм учун курашаётган файласуф инсон, жангчи, қурувчидир.

Танқидчилик ва адабиётшунослик соҳасида К. И. Чуковскийнинг «Некрасовнинг маҳорати» китобига Ленин мукофоти берилди. Ёзувчи улуғ шоирнинг ижоди устида кўп йиллар мобайнида қунт билан олиб борган изланишларга бу китоб муносиб даражада якун ясайди. Жуда кенг китобхонлар оммасига тушунарли тилда ёзилган ва шу сабабдан ғоят севимли асар бўлиб қолган ана шу асарда тадқиқотчига хос теран тафаккур ёзувчига хос ажойиб санъат билан қўшилиб кетган.

Автор Некрасов ижодининг рус адабиёти ривожланишидаги ҳақиқий роли ҳақида гапиради, унинг ижодкор ва захматкашга, демократ шоирга, халқ томонида туриб курашган қасоскорга хос қиёфасини гавдалантириб беради. Шоирнинг тасвирий воситалари қандай камолотга эришиб борганлиги, унинг маҳорати қандай улғайганлиги ҳақида китобда батафсил гапирилган.

Музика, музика ижрочилиги соҳасида Совет Иттифоқининг атоқли пианиночиларидан бири, СССР халқ артисти, профессор Э. Г. Гилельсга мукофот берилди.

Гилельснинг Ватанимиз шаҳарларида бераётган жуда кўп концертларидан ҳар бири, унинг чет эллардаги концертлари ҳамиша музика ҳаётида ёрқин воқеа бўлиб қолмоқда. Шу сабабли Э. Гилельснинг номи бутун жаҳонга тарқалган. Жаҳон миқёсида шуҳрат қозонган, мислсиз техниканинг устаси бўлган Гилельс асарларни ҳамиша самимият ва соддалик билан ижро этади. Шуниси диққатга сазоворки, совет композиторларининг энг йирик асарлари Э. Гилельс репертуарида катта ўрин тутади. У ўзининг концерт-ижрочилик соҳасидаги фаолиятини зўр педагогик ва ижтимоий фаолият билан қўшиб олиб бормоқда.

Ҳайкалтарошлик соҳасида 1962 йилги мукофотни машҳур ҳайкалтарош Л. Е. Кербель олди. Владимир Ильич Ленин 1920 йил 1 майда Свердлов майдонида Карл Маркс ҳайкалига пойдевор қўйган эди. 1961 йил 29 октябрда ана шу жойда КПСС XXII съезди делегатлари ҳамда съездга келган қардош коммунистик ва ишчи партиялар делегацияларининг иштироки билан илмий коммунизм асосчисининг ҳайкали тантанали суратда очилди. Ҳайкал Л. Кербель билан бир группа архитекторларнинг проекти асосида қурилган эди. Яхлит гранитнинг гранитидан ўйиб ишланган Маркс бюсти билан узвий равишда боғланиб кетганлиги унинг образига алоҳида куч бахш этиб туради.

Энг кекса ва севикли совет рассомларидан бири В. А. Фаворский ёғочга гравюралар ўйиб ишловчи совет мактабини вужудга келтирди ва шу мактабга бошчилик қилди. Бу мактаб чет эллардаги ҳозирги замон прогрессив графикасига жуда катта таъсир кўрсатди. Китобларни безовчи ажойиб рассом Фаворскийнинг асарлари бизда ва чет элларда ҳамиша муваффақият қозонмоқда. Рассомнинг кўп йиллик фаолияти Ленин мукофотининг лауреати деган унвон билан шарафланди.

«Игорь жангномаси» ва А. С. Пушкин асарларига ишланган суратлар бу моҳир рассомнинг энг салмоқли асарларидан ҳисобланади.

1962 йилги олий Ленин мукофоти берилган асарлар ва ишлар, дейди Н. С. Тихонов, шубҳасиз, адабиёт, тасвирий санъат, музика ва концерт ижрочилик соҳасидаги муваффақиятлардир. Бу муваффақиятлар кўпмиллатли совет маданиятини ривожлантиришда жуда катта аҳамиятга эга.

Янгийўл район советининг сессияси

Меҳнаткашлар депутатлари Янгийўл район Советининг навбатдаги сессияси қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг мўл-кўл бўлишини таъминлашда маҳаллий Советларнинг вазифалари ҳақидаги масалани муҳокама қилди.

Сессияда ташкилий масала ҳам кўрилди. Район ижроия комитетининг раиси А. Абдунабиев бошқа ишга ўтганлиги сабабли район ижроия комитетининг раиси вазифасидан озод қилинди. Депутат Р. Усмонов район ижроия комитетининг раиси қилиб сайланди.

Янги марралар сари

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» ва «Озод» колхозларининг пахтакорлари қолоқликдан чиқиш учун курашмоқдалар

«Ленинобод» колхози ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажараолмаган эди. Бунга мавжуд техникадан, ички резервлардан тўла фойдаланилмаганлиги, илғорлар тажрибаси оммалаштирилмаганлиги ҳамда кишиларнинг унумли меҳнат қилиши учун қулай шарт-шароитлар яратиб берилмаганлиги сабаб бўлди. Колхоз пахтакорлари ўтган йилги аччиқ сабоқлардан тўғри хулоса чиқариб, КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорларига жавобан бу йил ҳосилдорликни кескин суратда ошириш учун бел боғладилар.

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИ ҚЎЛ КЕЛДИ

Колхознинг Толас Ғазотов бошлиқ бригадаси аъзолари ўтган хўжалик йилида 132 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35,1 центнердан «оқ олтин» етиштиришган эди. Бу, колхоздаги айрим бригадаларда гектаридан олинган ўртача ҳосилдан 10—12 центнер кўпдир.

Хирмоннинг баракали бўлишининг сири нимада? Иш хўжалик ҳисоби асосида ташкил қилинди. Йил бошиданоқ колхоз правлениеси билан шартнома тузилди. Шартномада бригаданинг ер майдони, ишчи кучи, маҳсулот етиштириш учун сарфланиши лозим бўлган харажат, хўжаликнинг қайси тармоғидан қанча даромад қилиниши кўрсатилди. Бу яхши натижа берди. Бригада аъзолари пландагидан ташқари топширган ҳосилнинг 50 процентидач келган даромад миқдорида қўшимча ҳақ олдилар. Шунингдек, маҳсулот етиштириш учун сарфланиши лозим бўлган харажатнинг каттагина қисми тежаб қолинди. Масалан, бир центнер пахта етиштириш учун 15 сўм 72 тийин ажратилган эди. Бригада аъзолари ишнинг сифатли бўлишини таъминлаб, бир центнер пахтанинг таннархини 10 сўмга келтирдилар. Тежалган харажатнинг 50 проценти баҳам кўрилди.

Кўриниб турибдики, хўжалик ҳисоби колхозчиларга фойда келтирди, уларнинг моддий манфаатдорлигини оширди. Колхоз партия ташкилоти ва правлениеси хўжалик ҳисобига ўтиш ишнинг муваффақиятини таъминловчи асосий омил эканлигини эътиборга олиб, бу йил барча бригадаларни шу системага кўчирдилар.

КОМИССИЯ ИШГА ТУШДИ

Ўринбой Абдураҳмонов Машраб Баҳодиров бригадаси даласига етиб келганида экипажчилар ишни энди бошлашган эди. У, бригада бошлиғидан чигитнинг қайси схемада экилаётганлигини сўради.

— Тор қаторлаб,—жавоб берди бригадир.

Универсалнинг овози бригадирнинг кейинги сўзларини эшиттирмади. Ўринбой аканинг ишораси билан универсал юришдан тўхтади. Шундан сўнг бригадир яна сўзида давом этди:

— Ўтган йили кўндалангига қирқиб квадрат ҳосил қилган эдик. Бу йил ҳам шундай қилмоқчимиз.

— Бир гектар ерга неча килограмм чигит ташлаяпсизлар? — сўради Ўринбой ака.

— Юз килограммдан ошиқроқ.

— 120 деяверинг бемалол, — гапга аралашди универсалчи.

— Квадрат-уялаб экилганида ҳозирги сарфланаётган чигитнинг учдан икки қисми тежалар эди. Ўрта ҳисобда ҳар гектар ерга 70 килограммдан зиёдроқ уруғлик кам сарфланарди. Гектаридан шунчадан чигит тежалса, бригада қарийб 7 тонна уруғлик фойда қилади. Бу эса ҳосил таннархининг арзон бўлишини таъминлашдаги биринчи қадам бўлади. Иккинчидан, — Ўринбой ака сўзини давом эттирди, — кўндалангига қирқамиз деяпсизлар. Қанчадан-қанча ортиқча меҳнат сарфлашга тўғри келади. Сўнгра, кўндалангига кесиб кўчатдан ютқазасизлар. Масалан, дейлик, ҳозирги экаётган чигитларингиз униб чиқди, универсал кўндалангига кесишга тушди. Ким билади, ғўза бир жойда қуюқ, иккинчи жойда эса сийрак бўлиши мумкин. Баъзан универсал кўпроқ текис чиққан ғўзаларни кесади. Натижада ғўза сийраклашади. Ўтган йили ҳам худди шундай бўлган эди. Аллақачон бу нарсани унутибсизлар. Эсларингизда бўлса керак, ўтган йили ҳар гектар ерда айрим илғор бригадалардагига нисбатан 8—10 центнер кам пахта етиштирилди. Чунки сизларда, даставвал, кўчат кам бўлди. Мана, бу йил ҳам оқибат натижа худди шундай бўлиб чиқаётганга ўхшайди. — Ўринбой ака шундай эмасми деган маънода экипаж аъзоларига синовчан қараб қўйди.

— Тўғри гапирдингиз, Ўринбой ака, — деди ўз хатосини тушунган бригадир. У, Ўринбой акага миннатдорчилик билдириб, чигитни квадрат-уялаб экишга қарор қилди. Шу кунларда йўлингиз бригада даласига тушкудек бўлса, дастлабки яшил квадратлар сизни ўзига мафтун этади.

Ҳа, далаларда квадратлар кўзга ташланди. Буни колхоздаги сифат учун кураш комиссиясининг ҳиссасисиз тасаввур этиб бўлармиди? Йўқ, албатта. Комиссия составида Раимберди Этамбердиев, Ўринбой Абдураҳмонов, Раҳим Оқбоев сингари пахтачиликда бой тажрибаси бўлган кишилар бор. Улар пахта далаларида тез-тез бўлиб, пахтакорларга амалий ёрда кўрсатишаяпти.

КИШИЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Кишиларнинг унумли меҳнат қилиши учун етарли шарт-шароит яратиб бериш колхоз партия ташкилоти ва правлениесининг диққат-эътиборида бўлиб келмоқда. Пахтакорларга вақти-вақти билан пул аванслари берилаяпти. Барча пахтачилик бригадаларида иссиқ овқат ташкил этилган. 41 агитаторни ўз составига бирлаштирган агитколлектив ҳам пахтакорлар хизматида. Агитаторлар ўзларига бириктилган участкаларда оммавий-агитация ишларини қизитиб юбордилар. КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорлари юзасидан мазмунли лекция ва суҳбатлар уюштирилаётир.

Чигитни бир текис ундириб олган бригадаларнинг аъзолари учун қўшимча мукофот ажратилди. Шу кунларда колхоз пахтакорлари гектарида белгиланган миқдорда кўчат бўлишига эришиш учун кечани-кеча, кундузни-кундуз демасдан фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Мўл ҳосил етиштириш мақсадида 1623 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25,5 центнердан «оқ олтин» ҳосили кўтариш учун бошланган кураш кун сайин кучаймоқда. Т. Ғазотов, Б. Назазова ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда ғўзага биринчи ишлов бериш тугалланай деб қолди.

Райондаги «Озод» колхози пахтакорлари ҳам ўтган йилги доғни ювиш, бу йил гектаридан 25 центнердан ҳосил етиштириш учун мардонавор меҳнат қилмоқдалар.

Бу йил маррага биринчилар қаторида етиб оламиз! Ҳар иккала колхоз пахтакорларининг аҳди шундай. Уларнинг шу кеча-кундуздаги ҳаракати баракали хирмон кўтаришларидан далолат беради.

Б. ЭРҚОРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

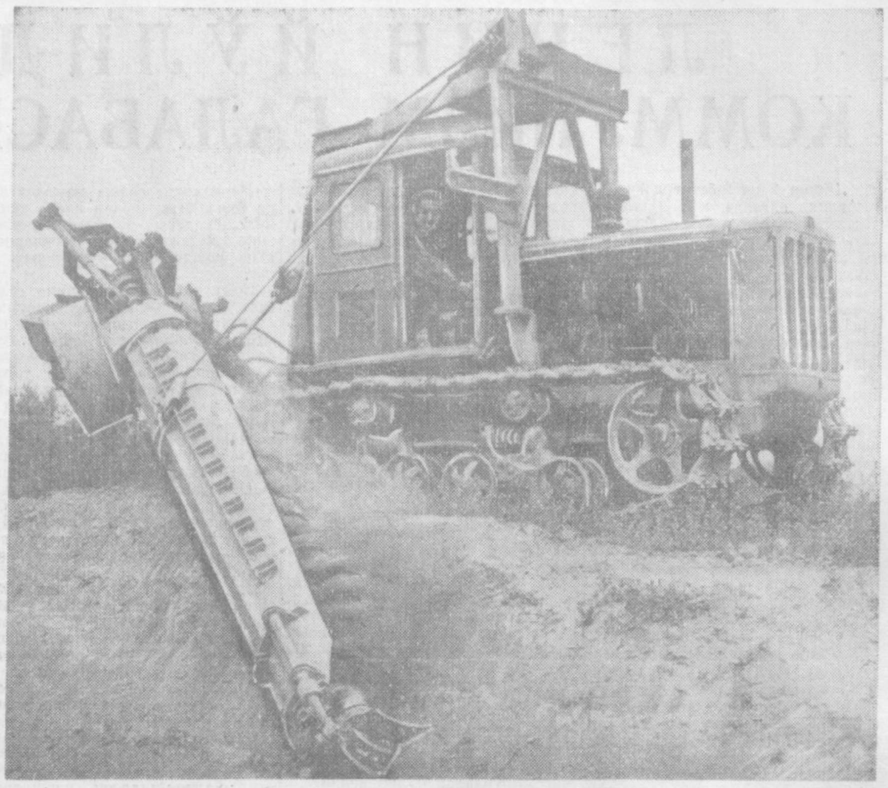

ТОШКЕНТ. Ирригация бўйича давлат махсус конструкторлик бюросининг коллективи суғориш тармоқларини тозалайдиган янги агрегат ихтиро қилди. «КБШ-2,4» маркали бу канал тозаловчи агрегат «ДТ-54 а» тракторига осиб ишлатилади. Янги машина суғориш, тармоқларини тозалаш ишлари таннархини анча камайтиради, шунингдек ундан янги каналлар қуришда ҳам фойдаланиш мумкин. Бу агрегат соатига 2,5 метр чуқурликдан 45 кубометр тупроқни қазиб чиқара олади. Суратда: янги шнекли канал тозаловчи машина.

В. Лейзерович фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ФУТБОЛ

Ютуқ ва дуранг

Ўтган якшанба куни областимиздан мамлакат чемпионатининг «Б» классида қатнашаётган командалар навбатдаги мусобақаларни ўтказдилар. «Пахтакор» («Политотдел» колхози) ўз майдонида Жамбул шаҳрининг «Металлист» командасини қабул қилди. Уюшқоқлик билан ўйнаган колхоз футболчилари бу сафар ҳам ғалабага эришдилар. Ҳисоб 2:0 бўлди.

Чирчиқда «Химик» командаси Кировободнинг «Динамо» футболчилари билан бўлган матчни 1:1 ҳисобида дуранг қилди.

„ҚАЛБИМДА АБАДИЙ ЯШАЙДИ“

Инвалидлар республика дам олиш уйининг шинамгина зали кишилар билан тўлган. Дам олувчилар ҳузурига бугун 1917 йилдан бери КПСС аъзоси Ф. А. Владимирский бошлиқ Ленин районининг бир группа пенсионерлари келишди. Ўртоқ Владимирский Ленин ва революция ҳақидаги хотираларини гапириб берди.

— Анча кексайиб қолдим, — дейди ўртоқ Владимирский. — Ҳаётимда юз берган кўп воқеаларни эслай олмасам ҳам, доҳий Ленинни кўрганим, нутқини эшитганим сира-сира кўз олдимдан кетмайди.

... 1917 йил октябрида 8-жануби-ғарбий фронтдан 9 кишидан иборат делегация солдатларнинг урушни тўхтатиш ҳақидаги талабини Вақтли ҳукуматга етказиш учун жўнадик. 24 октябрда Петроградга келиб Вақтли ҳукуматни ағдариб ташлаш арафасидаги революцион вазиятни кўргач, ўз мақсадимиздан қайтиб Смольнийга бордик.

У ер одамлар билан тўла эди. Кимга мурожаат қилишимизни билмасдан ичкарида ғала-ғовур орасида ҳайрон бўлиб турган эдик, шу вақт бинога кириладиган эшик томондан «Ленин!, ўртоқлар Ленин келаяпти!!» деган товушлар эшитилди. Қарасак, кенг коридорнинг мармар пиллапояларидан ёнида Дзержинский, Володарский ва яна бошқа кишилар билан бирга оддийгина кийинган, ўрта бўйли киши чаққон юриб чиқиб келаяпти.

Бу — Ленин эди.

Дзержинский Ленинга ниманидир кулиб гапириб келарди. Ленин биз билан самимий саломлашиб, ўз хонасига кириб кетди.

Бу ерда биз ўзимизни большевик дўстларимизга таништирдик.

25 октябрда «Аврора» тўплари янги ҳаётнинг бошланганидан дарак бериб гумбурлади.

Эртаси куни Смольнийда Советларнинг II съездида Владимир Ильични иккинчи марта кўриб, унинг тинчлик ва ер ҳақидаги тарихий нутқини эшитдим. Доҳийнинг нақадар содда ва камтарлиги нутқидан ҳам билиниб турарди.

Бу буюк Инсоннинг қадрли сиймоси кўз олдимдан сира кетмайди. Ленин қалбимдан бир умрга жой олган...

Кекса коммунистнинг Ленин ва революция ҳақидаги хотираларини дам олувчилар зўр ҳаяжон билан тингладилар.

А. ЭГАМНАЗАРОВ.

ЎЛИМНИ ЧЕКИНТИРИШ ЙЎЛИДА

АПН

ИНСОНГА ЎЛИМ ХАВФ СОЛГАН ПАЙТДА

Чинқириб сигнал бериб келаётган машина касалхона олдига келиб тўхтайди. Операция хонасида қўнғироқ эшитилади: беморнинг аҳволи ниҳоятда оғир, шошилинч равишда операция қилиш керак.

Хирург умидсизланиб бошини чайқайди. Йўқ, энди бу йигитга ҳеч нима билан ёрдам бериб бўлмайди. Бош чаноғи қаттиқ зарарланибди, бош мия бутунлай ишдан чиққан. Томир уруши ҳам деярлик сезилмайди.

Ёнбошдаги палатада эса яна бир кишининг ҳаёти сўнаётир. Инфаркт кекса кишини ҳаётдан олиб кетмоқчи. Энди ҳаётга қайтмайдиган бояги йигитнинг юрагини кекса кишининг кўкрак қафасига кўчириб қўйилса, у юрак яна узоқ хизмат қилишини хирург билади.

Бу воқеа қаерда бўлган? Қачон?

Бундай операция бўлган эмас, аммо олим Владимир Демиховнинг дадил тажрибалари бу орзунинг амалга ошишига оз вақт қолди деб ишонч билан айтишга асос беради.

ЭНГ МУҲИМ ПРОБЛЕМА

Инсоният учун даҳшатли фалокат бўлган юрак-қон томири касаллигини медиклар энг муҳим проблема дейишади. Бу касаллик ҳар йили кўп юз минглаб кишиларнинг ёстиғини қуритади. Операция вақтида юракнинг тўхташи ва оқибатда ўлимга олиб келувчи даҳшатли ҳол «механик юрак» пайдо бўлганидан сўнг қўрқинчли бўлмай қолди. Лекин «механик юрак» ҳали такомиллаштирилмаган аппарат. Уни юракка улаб қўйганда кўпи билан 5 соат ишлайди. Борди-ю, касалланган юрак бир сутка ёки бир ҳафта дам олишга муҳтож бўлсачи?

Сунъий аппаратлар ўрнига организмга ҳозиргина ўлган кишининг тирилтирилган юраги, ўпкаси ёки буйрагини жойлаштирса, қандай бўларкин?

«ДЕМИХОВ МЕТОДИ»

Владимир Демихов Склифосовский номидаги институтнинг аъзоларни кесиб бошқа жойга улаш лабораториясига мудирлик қилади. Бу олим совет медицинасининг бахтсиз ҳодисадан ҳозиргина ўлган кишининг айрим аъзоларини тирилтириш мумкинлигига ишонувчи вакилларидан ҳисобланади. Бу ерда нафақат тирилтириш, балки, аъзоларнинг нормал ишлаши кўзда тутилади.

Бироқ бундай операцияни инсонда синаб кўришдан олдин ишончли методика талаб қилинади.

Шундай қилиб тажрибалар бошланди.

Экспериментал операция хонасига яқинлашганда, итларнинг овози эшитилади. Бу жониворлар қийин ва шарафли вазифани бажаришади — фанга хизмат қилишади.

Демиховнинг юракни кесиб бошқа жойга улаш ва юракни бутунлай алмаштириш соҳасидаги тажрибалари кишини айниқса хайратда қолдиради. Бундай ажойиб тажриба медицина тарихида бўлган эмас. Бошқа хирурглар итнинг бўйни ёки қорин бўшлиғига юракни кесиб улаш билангина чегараланганлар; бунда кесиб уланган юрак қон айланиш системасига қисмангина уланган, лекин умуман олганда қон айланишида ҳеч қандай функцияни бажармаган.

Демихов юрак устида операция ўтказиб ва юрак ҳамда ўпкани кесиб бир итдан иккинчисига улаш билангина кифояланиб қолмади. У юрак ва ўпкани тамоман алмаштириб, икки юракли ит яратди. Бундай операциянинг иккинчи куниёқ итлар атрофдаги борлиқдан нормал таъсирланиб, юрабошлаганлар, сув ичганлар. Демихов ҳар қандай ҳатто энг оғир операция вақтида ҳам ўлим хавфини йўқ қилувчи усулларни топди.

Кўп ҳолларда юрак янги организм ҳужайралари билан яхши қўшилиб кетади. Операциядан кейинги ҳар хил қийинчиликлар туфайли кесиб уланган юрак янги организмда бир ойдан ортиқроқ ишлаб турган. Бу муддат унча кўп эмас, лекин операция пайтида вақтинча беморга улаб қўйилган тирилтирилган юрак ва ўпка сунъий аппаратларга ўхшаб киши ҳаётини икки—уч соат эмас, балки икки—уч ҳафта ҳатто ундан ҳам ортиқ вақт сақлаши мумкин. Бу муддат эса юрак касалига йўлиққан бемор аҳволининг яхшиланиши учун етарлидир. Агар лозим бўлиб қолса, тирилтирилган юрак ва ўпкани ташқаридан, ғилофга солган равишда, сунъий юрак ва ўпкаларга ўхшаб беморга вақтинча улаб қўйиш мумкин, деган қарорга келди хирург. Агар узоқ муддат ишлаганидан сўнг мазкур аъзоларда ўзгаришлар содир бўлмаса, у тақдирда операциянинг иккинчи этапи— тирилтирилган юрак ва ўпкани кўкрак қафасига ўрнатиб улаш масаласини қўйиш мумкин. Бир кўкрак қафасида икки юракнинг бўлиши ҳозир кўпчиликка ғайри-табиий кўринади. Лекин «юлдузларга йўл» проблемаси ҳам яқиндагина кўпчиликка фантазия бўлиб кўринган эди-да!

АЪЗОЛАРНИ КЕСИБ БОШҚА ЖОЙГА УЛАШ КЕНГ ҚЎЛЛАНИЛАДИМИ?

Бу тажрибалар инсон юрагини кесиб бошқа жойга улаш йўлида қўйилган дастлабки қадамдир. Сўнгги вақтларгача фанда биология жиҳатидан тўғри келмаслик сабабли кесиб бошқа жойга уланган ҳамма ҳужайралар ва аъзолар — гомодтрансплантатлар ўлимга маҳкумдир деган фикр ҳукмронлик қиларди. Бироқ экспериментал ва клиника практикаларининг натижалари бу фикрни тасдиқламади. Неча юз минг марталаб беморларга қон қуйилган вақтда (қонлар группаси тўғри келган вақтда) муваффақиятга эришилганлиги ҳаммага маълум. Профессор Павел Андросов клиникасида бир беморга юз литрга яқин қон қуйилди, лекин бунда ҳеч қандай патологик ўзгаришлар сезилмади. Шунингдек қуйилган қон ҳужайралари янги организмда ҳам илгариги организмдаги вақтга баравар равишда яшаганлиги ҳам аниқланди.

Мурдалардан олинган шох пардаси, кемирчак, суяк ва қон томирлари бошқа организмга уланганда яхши қўшилиб кетганини кўрсатувчи минглаб мисолларни келтириш мумкин.

Кўп йиллик тажрибалар натижасида Демихов операция қилинган итларнинг ўлимига иммунологлар фикрича, фақат бир нарса сабабчи бўлмаслигини аниқлади. Уларнинг ўлимига 16 нарса, жумладан плеврит, перетонит, ўпка шамоллаши сабабчи бўлар экан. Операцияларнинг бирида кесиб уланган бош 29 сутка яшаган.

Ўз кузатишлари натижасидан фойдаланиб ва уларни бошқа тадқиқотчиларнинг жуда кўп маълумотлари билан таққослаб, Демихов кесиб уланган аъзоларнинг ўлимига кўпинча сабабчи бўладиган нарса турли сабаблар билан қон айланишининг бузилишидир, деган хулосага келди. Яқин келажакда эса ана шу сабабларнинг олдини олиш мумкин бўлиб қолади.

Турли мамлакатдаги кўпгина олимларнинг аъзоларни кесиб улаш масаласини кенг ўрганаётганликлари бу проблеманинг инсон учун фойда келтиришини тезлаштиришга ёрдам беради.

* * *

Демихов катта овчарка итнинг бўйнига кучук боланинг тирик бошини кесиб улаб, икки бошли ит ҳам яратган.

Шубҳа йўқки, янги юракни кесиб улаш кейинчалик бемор одамларни даволашда қўлланилиши мумкин. Аммо иккинчи калланинг нима кераги бор?

— Мен бу операция билан,— деб тушунтирди Демихов, — ҳаёт учун зарур бўлган ҳамма аъзоларни, шу жумладан бошни ҳам кесиб олий даражада ташкил топган илиқ қонли жониворга улаш мумкин, бинобарин кесиб уланган бош узоқ маҳал, ҳатто уланган организмнинг табиий ўлими вақтигача яшаши мумкинлигини исботламоқчи эдим. Бошни кесиб улаш тўғрисидаги хабар матбуотда босилиб чиқиши биланоқ, касаллик ёки бахтсиз ҳодиса натижасида бутун организми палаж бўлиб қолган ёшлардан жуда кўп хатлар олдим. Улар мендан ўз бошларини ҳозиргина ўлган ёш одамнинг тирилтирилган танасига ўрнатиш ва шу билан унинг умрини узайтиришни илтимос қилиб ёзишибди..

Демихов айтдики, бахтга қарши ҳозирги вақтда фан бундай беморларга ёрдам бериш имкониятига эга эмас. Ҳозир бу тажрибалар фақат жониворлар устида олиб борилаётир. Лекин бу тажрибалар келгусида шунга ўхшаш операцияларни одамлар учун ҳам қўллаш мумкинлигини очиқ-ойдин кўрсатиб турибди. Юрак ва бошқа аъзоларни кесиб улаш масаласига келганда, фикримча бу операция яқин йиллар ичида юрак касалига мубтало бўлган кишиларни даволашда қўлланилса керак.

Қисқа вақт ичида Демиховнинг номи жаҳондаги ҳамма мамлакатларга машҳур бўлиб кетди. «Демихов методи»ни ўрганиш учун СССР га Германия Демократик Республикаси, Югославия, АҚШ, Германия Федератив Республикасидан мутахассислар келмоқда.

Бу ерга Чехословакия ва Ҳиндистон Англия ва Аргентина, Италия ва Австралия, Франция ва АҚШ дан хатлар келиб туради. Чет эллик дўстлар хирургга сиҳат-саломатлик ва инсонга кўп нарсани ваъда қилаётган ишида янги муваффақиятлар тиламоқдалар.

Анна МИРЛИС.

Халқаро аҳвол

ХАНОЙ В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 92 ЙИЛЛИГИНИ НИШОНЛАМОҚДА

ХАНОЙ, 22 апрель. (ТАСС). Бугун Вьетнам Демократик Республикаси пойтахтида Ханой аҳолиси вакилларининг Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 92 йиллигига бағишланган йиғилиши бўлди.

Вьетнам-Совет дўстлиги жамияти Марказий правлениесининг аъзоси профессор Чан Ван Гиау йиғилиш қатнашчиларига жаҳон пролетариати улуғ йўлбошчисининг ҳаёти ва ишлари ҳақида сўзлаб берди. У айтдики, Россияда Октябрь революциясининг ғалабасидан кейин Вьетнамда «ленинизм ғоят катта маънавий ва моддий куч» бўлиб қолди. Вьетнам август революциясининг (1945 йил) ғалабаси ленинизм ғалабасидир, деб таъкидлади у.

ШОНЛИ КУН

ПЕКИН, 22 апрель. (ТАСС). Бугун Хитой матбуоти В. И. Ленин туғилган куннинг 92 йиллигини кенг нишонламоқда. Марказий газеталар бу воқеага бағишланган жуда кўп материалларни босиб чиқармоқда.

«Жэньминь жибао» газетаси Н. К. Крупскаянинг В. И. Ленин ҳақидаги хотираларига бутун бир саҳифасини ажратди. «Гунжэнь жибао» газетаси «Барча меҳнаткашларга муҳаббат» сарлавҳаси остида В. Карпинскийнинг улуғ Ленин ҳақидаги ҳикоясини босиб чиқарди. «Гуанмин жибао» газетасида В. И. Лениннинг Сибирда, Шушенское қишлоғида сургунда бўлган йиллари ҳақида Жэнь Цзяннинг мақоласи эълон қилинди.

Пекин газеталарининг бугунги сонларида Лениннинг бир қанча фотосуратлари босилиб чиқди.

ПЕКИН, 22 апрель. (ТАСС). Хитойнинг кўп шаҳарларида В. И. Ленин туғилган куннинг 92 йиллигига бағишланган ҳар хил тадбирлар ўтказилди.

Синьхуа агентлиги хабар беришича, Шанхайда Хитой-Совет дўстлиги жамиятининг ташаббуси билан жамият биноси олдида ва Шанхайнинг кўп кўчаларида Ленин ҳаётига ва революцион фаолиятига бағишланган фотовиставкалар ташкил қилинди ва картиналар осиб қўйилди. Шанхайдаги совет консулхонасида кино кечаси ташкил этилди.

Тяньцзинь, Чанша ва бошқа шаҳарларда ҳам Лечин хотирасига бағишланган ҳар хил тадбирлар ўтказилди.

Исроил давлатида катта забастовкалар бўлиб ўтди. Забастовка қатнашчилари иш ҳақини ошириш тўғрисидаги талаблар билан чиқдилар. Матбуот хабарларига қараганда, иш ташлаганлар сони 100.000 кишига етган. Намойишлар вақтида полиция билан тўқнашувлар бўлган. Бир неча ўн киши ярадор қилинган ва 23 намойишчи қамоққа олинган. Бу расм Тель-Авив яқинидаги Раматган шаҳрида суратга олинган. Суратда: полициячилар қўзғолончиларга ҳужум қилмоқда.

В. Жинкин фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

Ишчи мухбирлар Бурчмуллада

Шу баҳор кезлари Бурчмулла тоғ этаклари яна ҳам гўзал, манзарали бўлиб кетган. Лола гуллар қийғос очилиб, ямяшил майсалар барқ уриб ўсмоқда. Областимизнинг ана шу истироҳатгоҳ жойи ҳар дам олиш куни Тошкентнинг минглаб ишчи-хизматчилар коллективларини ўз қучоғига чорлайди. Тошкент шаҳар ишчи мухбирлар университетининг тингловчилари ҳам ўтган дам олиш кунини Бурчмуллада ўтказдилар.

Саёҳатга чиққан тингловчилар Бурчмулла дам олиш уйида, тоғ этаклари, зилол сув бўйларида бўлдилар. Бу ердаги кутубхона иши билан танишдилар.

Ишчи мухбирлар кечгача яхши дам олиб, катта таассуротлар билан қайтишди.

И. РУСТАМОВ,
А. СОТВОЛДИЕВ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Телевизор

24 АПРЕЛЬ

Ўзбек тилида: 18.30 — Моҳир қўллар (ўқувчилар учун), 18.55 — Телевизион янгиликлар, 19.10 — Кекса педагоглар ташаббуси. 19.40 — Олтин саҳифалар (адабий эшиттириш).

Рус тилида: 20.50 — Пионерлар йилномаси (ўқувчилар учун, биринчи эшиттириш), 21.15 — Телевизион янгиликлар, 21.30 — Узун кун (бадиий фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 24/IV да **Чио-Чио-Сан**, 25/IV да **Ҳамза**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА— 24/IV да **Гамлет**, 25/IV да **Ганг дарёсининг қизи**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/IV да **Тошболта ошиқ**.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — 24, 25, 26, 27/IV да **эстрада концертлари. Фахриддин Умаров**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Наби Раҳимов, Амин Турдиев**, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар **Эргашхон Мирмаҳмудова, Убайдулла Мадраҳимов** ва **солистлар** қатнашадилар. Кеч соат 8 да бошланади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Ҳавфли рейс»** кинофильмининг қаҳрамони РСФСРда хизмат кўрсатган артист **Маргарита Назарованинг** хайрлашув гастроллари.

Кино

Бўронлар планетаси — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб 10, кундуз 2, 4 ва кеч 8 да).

Шайтон кун — «МИР», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Фожиали ов — НАВОИЙ номли, «ИСКРА», (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 12, кеч 6 ва 10 да).

Қизлар — «ИСКРА» (кеч соат 9-50 минут ва 10 яримда).

Камалак—«СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Янги йил пунши — **«Спутник»** (тоқ соатларда).

Октябрь районидаги Будённий номли 111-ўрта мактабнинг дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилоти ўқитувчи **Маҳмуджон АХМЕДОВНИНГ** вафоти муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия билдиради.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда»)—орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786, Секретариат — 34808, 31936. Хатлар бўлими —34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими —25885. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор —26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 00925. Нашр. — Г. — 1577.